

Udskriftsdato: 3. januar 2026

VEJ nr 10325 af 12/12/2017 (Gældende)

Vejledning om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Børne- og Socialmin., j.nr. 2017-4877

Vejledning om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance

Indholdsfortegnelse

- Afsnit I:** Formål og generelle betingelser
- Kapitel 1: Formål med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance
 - Kapitel 2: Personkreds, herunder generelle betingelser for kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance
- Afsnit II:** Udmåling af hjælp og varsling ved frakendelse eller nedsættelse
- Kapitel 3: Udmåling af hjælp
 - Kapitel 4: Revurdering af hjælpebehovet
 - Kapitel 5: Varsling ved afgørelser om frakendelse eller nedsættelse af hjælp
- Afsnit III:** Tilrettelæggelse af ordningen, borgerens valgmuligheder med hensyn til valg af ordning og tilsyn
- Kapitel 6: Administration og tilrettelæggelse af ordningen
 - Kapitel 7: Tilsyn
- Afsnit IV:** Beregning af det kontante tilskud
- Kapitel 8: Beregning af kontant tilskud
 - Kapitel 9: Fastsættelse af tilskud til ansættelse af hjælpere
- Afsnit V:** Udbetaling, regulering, regnskab og tilbagebetaling
- Kapitel 10: Udbetaling af tilskud
 - Kapitel 11: Regulering
 - Kapitel 12: Regnskab og tilbagebetaling
- Afsnit VI:** Ophør, dødsfald, flytning over kommunegrænse og hjælp i udlandet
- Kapitel 13: Ophør
 - Kapitel 14: Flytning over kommunegrænse
 - Kapitel 15: Kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance i udlandet
- Afsnit VII:** Forholdet til andre bestemmelser i serviceloven og anden lovgivning
- Kapitel 16: Forholdet til andre bestemmelser i serviceloven
 - Kapitel 17: Arbejdsmiljøloven
 - Kapitel 18: Andre forhold vedrørende arbejdsmiljø
 - Kapitel 19: Forhold til pensionslovgivning
 - Kapitel 20: Anden lovgivning under Beskæftigelsesministeriet
 - Kapitel 21: Sundheds- og Ældreministeriet
 - Kapitel 22: Undervisningsministeriet

Indledning

I denne vejledning om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance uddybes bestemmelserne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance i §§ 95 og 96 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 17. august 2017 med senere ændringer (herefter serviceloven).

Vejledningen har virkning fra den 1. januar 2018 og afløser vejledning nr. 9 af 15. februar 2011 om borgerstyret personlig assistance. Vejledningen er ændret som følge af lov nr. 660 af 8. juni 2017 om ændring af lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og indeholder derudover en videreførelse og opdatering af det relevante vejledningsstof i de hidtidige vejledninger på området.

Vejledningen er udarbejdet på baggrund af serviceloven samt følgende bekendtgørelse:

– Bekendtgørelse nr. 1246 af 13. november 2017 om udmåling af tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter serviceloven (herefter udmålingsbekendtgørelsen).

Det er vigtigt at være opmærksom på, om der er sket ændringer af eksempelvis lovgivning og Ankestyrelsens praksis, eller om Ankestyrelsen har truffet nye afgørelser efter offentliggørelsen af denne vejledning. Ankestyrelsens afgørelser findes på www.ast.dk.

Det er muligt at se, om der er sket ændringer af lovgivningen, og om der er udarbejdet nye vejledninger på Retsinformations hjemmeside www.retsinformation.dk.

Mange vejledninger på det sociale område er ved at blive opdateret og udstedt på ny. Disse nye vejledninger forventes offentliggjort inden den 1. januar 2018. Når der i denne vejledning henvises til de vejledninger, der er ved at blive opdateret, henvises der alene til de kommende nye vejledningers titel.

I forhold til vejledning og spørgsmål vedrørende servicelovens regler er det som udgangspunkt kommunerne, der yder vejledning over for borgerne.

Ankestyrelsen vejleder kommunernes medarbejdere (skriftligt og mundtligt) om lovgivning under Børne- og Socialministeriets ressort på områder, hvor der er klageadgang til Ankestyrelsen. Undtaget herfra er vejledning om ny lovgivning, hvor Børne- og Socialministeriet i de første 3 måneder efter en ny lovs ikrafttræden har vejledningspligten over for kommunerne. Der kan henvises til Ankestyrelsens juridiske hotline på <https://ast.dk/om-ankestyrelsen/juridisk-hotline> og til Ankestyrelsen i øvrigt.

Afsnit I

Formål og generelle betingelser

Kapitel 1

Formål med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance

Formål

1. Det overordnede formål med reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance (BPA) er at skabe grundlag for fleksible ordninger, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, så borgeren kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Borgere, der kan og ønsker at modtage tilskud til selv at ansætte hjælpere, får tilbudt en ordning, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, og som dermed kan tilpasses borgernes ønsker og behov, så borgere med omfattende funktionsnedsættelser kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Formålet er samtidig, at der skabes mulighed for helhedsorienteret hjælp for borgere med et omfattende hjælpebehov. BPA efter servicelovens § 96, stk. 3, kan samtidig være et tilbud til borgere, der ikke har så omfattende hjælpebehov, og hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at BPA vil være den bedste mulighed for at tilbyde en sammenhængende hjælp til borgeren. Det er borgerens valg, om denne ønsker at modtage hjælpen i form af BPA.

2. Borgernes valgfrihed med hensyn til placeringen af de opgaver, der er forbundet med at ansætte hjælpere, sikrer, at ordningen i højere grad kan indrettes i forhold til den enkelte borgers ønsker og behov. Herved fastholdes intentionerne om at sikre borgerens selvbestemmelse samtidig med, at den enkelte borger kan aflastes i forhold til en række administrative opgaver, ved at overføre tilskuddet til en anden part, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand, og varetager de administrative og juridiske opgaver, der er forbundet hermed.

Kapitel 2

Personkreds, herunder generelle betingelser for kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance

Generelle forhold for servicelovens §§ 95 og 96

3. Efter servicelovens § 95 kan kommunalbestyrelsen yde hjælp i form af et kontant tilskud til borgeren. Herved får borgeren mulighed for selv at ansætte hjælpere og kan dermed vælge, hvem de vil have til at udføre hjælpen.

Efter servicelovens § 96 skal kommunalbestyrelsen tilbyde borgerstyret personlig assistance (BPA).

4. Målgruppen er borgere over 18 år. Der er ikke fastsat en øvre aldersgrænse for hverken §§ 95 eller 96. Kommunalbestyrelsen kan derfor også yde kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA til borgere over 67 år. Børn og unge under 18 år er ikke omfattet af målgruppen for hverken § 95 eller § 96.

Ankestyrelsens principafgørelse 67-17:

Kommunen skal tilbyde personlig og praktisk hjælp til personer med nedsat funktionsevne. Kommunen skal også tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefæller, forældre og andre pårørende, der passer en person med nedsat funktionsevne.

Bestemmelserne om hjælp til personlig og praktisk hjælp, aflastning og afløsning er i servicelovens afsnit om hjælp til voksne. I servicelovens afsnit om hjælp til børn, er der dog indsat en bestemmelse, som medfører, at hjælpen også kan bevilges til børn og unge under 18 år med nedsat funktionsevne.

Personlig og praktisk hjælp, aflastning og afløsning til børn og unge under 18 år kan kun gives som en naturalydelse, som administreres af kommunen.

Naturalydelse

Personlig og praktisk hjælp, aflastning og afløsning stilles til rådighed af kommunen. Det vil sige, at hjælpen gives som en naturalydelse. Det betyder, at hjælpen administreres af kommunen.

Kontant tilskud

Hvis kommunen undtagelsesvist ikke kan stille den personlige og praktiske hjælp, aflastningen eller afløsningen til rådighed, kan kommunen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som modtageren selv kan administrere.

Den mulighed gælder dog alene, når hjælpen er givet til voksne og således ikke til børn og unge under 18 år. Personlig og praktisk hjælp, aflastning og afløsning til børn og unge under 18 år kan derfor kun gives som en naturalydelse, som administreres af kommunen.

I den konkrete sag havde borgeren ikke ret til et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere til at varetage personlig og praktisk hjælp til sønnen. Ankestyrelsen var enig med kommunen i, at der ikke er mulighed for at bevilge hjælp til børn og unge under 18 år som et kontant tilskud.

5. Der kan normalt ikke ydes kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA efter §§ 95 og 96, når modtageren bor i en bolig, hvor hjælpen er tilrettelagt for flere beboere med henblik på aflastning af særlige behov, gennemførelse af udviklingsforløb baseret på fællesskab i hverdagen m.v., og hvor udbetaling af en kontant ydelse vil modvirke formålet med denne tilrettelæggelse af hjælpen. Det gælder f.eks. beboere på plejehjem eller i plejeboliger, botilbud eller lignende.

ServiceLOVEN

§ 95. [...]

Stk. 4. Det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1-3, at tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående, eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælperne vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælpere varetages i så fald af den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med den pågældende.

§ 96. [...]

Stk. 2. Det er en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1, at borgeren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at borgeren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Arbejdsgiverbeføjelserne i forhold til hjælperne vedrørende spørgsmål om ansættelse og afskedigelse af hjælpere varetages i så fald af den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed i samråd med den pågældende.

6. Det er efter servicelovens § 95, stk. 4, og § 96, stk. 2, en betingelse for tilskud til ansættelse af hjælpere efter §§ 95 og 96, at modtageren af tilskuddet er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, medmindre den pågældende indgår aftale med en nærtstående eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, der herefter i ansættelsesretlig forstand er arbejdsgiver for hjælperne.

Det skal understreges, at det er borgeren, der vælger, om han eller hun ønsker at være arbejdsgiver for hjælperne, eller om borgeren i stedet vælger at indgå en aftale om at overføre tilskuddet til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, der vil påtage sig opgaven.

Kommunalbestyrelsen vil dog, hvis det vurderes, at borgeren ikke kan være arbejdsgiver for hjælperne, kunne træffe afgørelse om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA til en borger, under

forudsætning af at borgeren indgår aftale med en nærtstående eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om at overføre tilskuddet.

7. At borgeren skal kunne fungere som **arbejdsleder** indebærer som udgangspunkt, at borgeren skal være i stand til at tilrettelægge hjælpen og fungere som daglig leder for hjælperne, dvs. at borgeren skal kunne varetage følgende opgaver:

- Varetage arbejdsplanlægning sammen med og for hjælperne.
- Udarbejde jobbeskrivelse og jobopslag/annonce.
- Udvælge hjælper, herunder at varetage ansættelsessamtaler.
- Planlægge det daglige arbejde for hjælperne.
- Afholde personalemøder med hjælperne.
- Afholde medarbejderudviklingssamtaler (MUS).

Det skal understreges, at der kan være behov for, at borgeren modtager den fornødne rådgivning og vejledning om de opgaver, der må forventes at være forbundet med at modtage hjælpen i form af et kontant tilskud. Herunder f.eks. kursustilbud eller oplæring i, hvad det indebærer at være daglig leder for hjælperne, herunder eksempelvis ledelse, konflikthåndtering eller etik. Endelig bemærkes det, at en arbejdsleder ikke overtager arbejdsgiverens ansvar efter arbejdsmiljøloven. Se kapitel 17 om arbejdsmiljølovgivning, herunder arbejdslederen.

Principafgørelse 96-11:

Ansøgeren havde ikke ret til bevilling af borgerstyret personlig assistance.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at det er en betingelse for at få tilskud til ansættelse af hjælper efter lov om social service § 96, stk. 1, at borgeren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Dette betyder, at borgeren skal være i stand til at tilrettelægge hjælpen og fungere som daglig leder for hjælperne. Dette kan blandt andet omfatte udvælgelse af hjælper til ansættelse, udarbejdelse af jobbeskrivelser og vagtplaner for hjælperne, oplæring af nye hjælpere, afholdelse af personalemøder og varetagelse af instruktion af hjælpere.

Ankestyrelsen vurderede, at ansøgeren ikke var i stand til at varetage arbejdslederansvaret.

Principafgørelse 162-12:

Borgerstyret personlig assistance kan ikke bevilges, såfremt borgeren ikke selv er i stand til at varetage arbejdslederfunktionen, herunder er i stand til at indgå i et samarbejde med kommunen omkring selve udmålingen af hjælpen.

Det betyder, at der skal foretages en konkret og individuel vurdering af, om borgeren er i stand til at fungere som arbejdsleder. Det indebærer som udgangspunkt, at borgeren skal være i stand til selv at tilrettelægge hjælpen og fungere som daglig leder for hjælperne.

Ifølge § 96, stk. 2, om borgerstyret personlig assistance, skal borgeren selv være i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne, modsat bestemmelsen i § 95, stk. 4, om kontant tilskud, hvoraf det fremgår, at det er tilskudsmodtageren, der skal være i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Det betyder, at en værge og/eller nærtstående ikke kan indtræde i borgerens sted og dermed ikke kan overtage funktionen som arbejdsleder ved borgerstyret personlig assistance.

Principafgørelse 161-12:

Der kan bevilges et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere, når tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Når borgeren ikke selv vil være i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne, eksempelvis som følge af udviklingshæmning, hjerneskade eller kognitive funktionsnedsættelser, kan kommunen i særlige tilfælde vælge at udbetale tilskuddet til en nærtstående person, som passer den pågældende.

De særlige tilfælde kan være, hvor der er et hensyn at tage til, at familien kan fungere så normalt som muligt på trods af et stort behov for hjælp og pleje.

I den situation er det ikke borgeren, der er tilskudsmodtager, men derimod den nærtstående. Det betyder, at det er den nærtstående som tilskudsmodtager – og ikke borgeren – der skal være i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Den nærtstående person overtager funktionen som arbejdsleder for borgeren i forbindelse med bevilling af kontant tilskud til hjælp.

Formuleringen ”som helt eller delvis passer den pågældende” i § 95, stk. 3, fastslår i hvilke situationer at en værge eller nærtstående kan være tilskudsmodtager.

En af de ting arbejdslederrollen indebærer, er at varetage den daglige instruktion af hjælperne. Det er arbejdslederen, der skal tilrettelægge hjælpen i forhold til borgerens behov og ønsker og foretage den daglige prioritering af opgaverne. Det kræver en direkte deltagelse i pasningen og daglig ledelse af hjælperne at udfylde arbejdslederrollen.

Det indebærer typisk, at borgeren og den nærtstående opholder sig på borgerens bopæl, da det ellers vil være vanskeligt at tage del i at passe den pågældende person, der har behov for hjælp.

8. Som udgangspunkt indebærer **arbejdsgiveropgaven** ansvaret for at administrere ydelsen og de praktiske og juridiske opgaver, der er forbundet med at modtage kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA:

- Ansættelse og afskedigelse af hjælpere.
- Udarbejdelse af ansættelsesbeviser til hjælperne.
- Udbetaling af løn (opgaven kan varetages af kommunen eller af en privat virksomhed/forening).
- Indberetning af skat, tegning af lovpligtige forsikringer, indbetaling til ferie og barselsudligningsordning på det private arbejdsmarked og ATP (opgaven kan varetages af kommunen eller af en privat virksomhed/forening)
- Gennemførelse af nødvendige arbejdsmiljøforanstaltninger. Se kapitel 17 om forpligtelser efter arbejdsmiljølovgivningen.

Punktet om ansættelse og afskedigelse af hjælpere indebærer kun i helt særlige tilfælde at deltage og bistå i ansættelsessamtaler i samarbejde med borgeren.

Det skal understreges, at borgeren eller tilskudsmodtageren (ved hjælp ydet efter § 95, stk. 3) skal kunne varetage både arbejdsgiver og arbejdslederopgaverne, med mindre tilskuddet overføres, jf. punkt 6. Det skal i den forbindelse desuden bemærkes, at den enkelte borger kan have behov for oplæring i de opgaver, der er forbundet med en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA.

9. Kommunalbestyrelsen skal ved etablering af en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA sikre, at borgeren får den fornødne vejledning om de opgaver og det ansvar, der er forbundet

med arbejdsgiveropgaven i en sådan ordning. Det bør herunder sikres, at borgeren løbende informeres om de regler, der gælder på området, herunder:

- regler om ansættelsesbeviser,
- regler om ligebehandling og forskelsbehandling på arbejdsmarkedet,
- regler om ferie, indbetaling af ATP m.v.,
- regler om arbejdsmiljø,
- regler om sygedagpenge,
- regler om barselsorlov,
- regler om forsikringer og
- evt. regler om virksomhedsoverdragelse, hvis borgeren vælger at overføre sit tilskud til en anden part.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på de forhold, der gælder om arbejdsgiveransvar i forhold til arbejdsmiljølovgivning. Disse regler er omtalt i vejledningens kapitel 17.

Rådgivning

10. Der er etableret en gratis rådgivningsfunktion for borgerne, der aktuelt kan findes på www.bpa-arbejdsgiver.dk, om de juridiske spørgsmål, der knytter sig til arbejdsgiver- og arbejdslederrollen i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA. Det gælder f.eks. regler om ansættelsesbeviser, arbejdsmiljø og herunder arbejdstider, nødvendige forsikringer for hjælperne, ferielovgivning m.v.

Der henvises til punkterne 41-43 i denne vejledning om kommunalbestyrelsens pligt til at sikre, at borgeren får den nødvendige rådgivning og vejledning.

Personkredsen for kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance

Serviceloven

§ 95. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed for en person, der har behov for hjælp efter §§ 83 og 84, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager.

Stk. 2. En person med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje og for støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet i mere end 20 timer ugentligt, kan vælge at få udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen efter stk. 2 fortsat skal gives som naturalhjælp eller udbetales til en nærtstående person, som helt eller delvis passer den pågældende. Den nærtstående kan, medmindre vedkommende har indgået aftale om overførsel af tilskuddet efter stk. 4, højst varetage pasningsopgaven i 48 timer om ugen. Deles pasningsopgaven af flere nærtstående, der samtidigt er tilskudsmodtagere, gælder 2. pkt. for de nærtstående tilsammen. I særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen dog beslutte, at en eller flere nærtstående kan varetage pasningsopgaven i mere end 48 timer om ugen.

Personkredsen for § 95, stk. 1

11. Hvis kommunalbestyrelsen ikke har mulighed for at stille den hjælp, som borgeren har behov for, til rådighed, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager, jf. § 95, stk. 1.

12. § 95, stk. 1, er en undtagelsesbestemmelse, der kun kan anvendes, hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed efter servicelovens §§ 83 og 84 om henholdsvis personlig og praktisk hjælp i hjemmet m.v. og afløsning/aflastning.

Kommunalbestyrelsen eller borgeren kan dermed ikke frit vælge, om der skal udbetales et kontant tilskud efter § 95, stk. 1, eller gives naturalhjælp (dvs. at hjælpen leveres som hjemmehjælp af kommunen eller en godkendt privat leverandør). Det er en forudsætning, at kommunalbestyrelsen sikrer, at ressourcerne løbende tilpasses til behovet for personlig og praktisk hjælp. Muligheden for at udbetale tilskud kan derfor kun anvendes i særlige tilfælde. Som eksempler kan nævnes tilfælde, hvor samarbejdet mellem borgeren og det kommunale personale eller godkendte leverandører er vanskeliggjort i væsentlig grad.

Personkredsen for § 95, stk. 2

13. En borger med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje og for støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet i mere end 20 timer ugentligt, kan vælge at få udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager, jf. § 95, stk. 2.

For denne gruppe borgere med et større hjælpebehov end 20 timer om ugen er der dermed tale om en ret til at vælge et kontant tilskud frem for at modtage hjælpen i form af naturalhjælp.

Bestemmelsen er rettet mod borgere, der, selv om der er tale om et større hjælpebehov, ikke har et så omfattende og sammensat hjælpebehov, som forudsættes efter servicelovens § 96, og hvor der er tale om ydelser, der ligger inden for rammerne af servicelovens §§ 83 og 84. Der kan eksempelvis også være tale om borgere, som har et omfattende behov for personlig og praktisk hjælp, men hvor behovet for ledsagelse uden for hjemmet er begrænset og kan dækkes gennem en ledsageordning efter servicelovens § 97.

Personkredsen for § 95, stk. 3

14. Kommunalbestyrelsen kan desuden i særlige tilfælde vælge at udbetale tilskuddet, jf. § 95, stk. 2, til en nærtstående person, som passer den pågældende efter § 95, stk. 3.

Bestemmelsen er rettet mod de situationer, hvor kommunalbestyrelsen skønner, at borgeren ikke selv vil være i stand til at fungere hverken som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, eksempelvis som følge af udviklingshæmning, hjerneskade eller kognitive funktionsnedsættelser.

I denne situation kan kommunalbestyrelsen vælge at yde det kontante tilskud til en nærtstående, som kan og vil påtage sig at varetage denne opgave. Det er en forudsætning, at både borgeren (eller eventuelle værge) og den nærtstående ønsker at denne udfører opgaven. Tilskuddet efter § 95, stk. 3, ydes til den nærtstående og dermed ikke til den borger, der har behovet for hjælp.

Som nærtstående anses normalt ægtefælle, samlever, forældre, søskende samt andre, som har et nært forhold til den pågældende borger.

Det hensyn, der kan tale for, at kommunalbestyrelsen vælger at udbetale tilskuddet til en nærtstående i stedet for at yde hjælpen som naturalhjælp, er f.eks. hensynet til, at familien kan fungere så normalt som muligt på trods af et stort behov for hjælp og pleje.

15. Det er en forudsætning, at kommunalbestyrelsen, efter en nøje vurdering af den pågældendes situation, herunder en vurdering af borgerens mulighed for selvstændig livsførelse, boligforhold, netværksressourcer m.v., finder det hensigtsmæssigt, at det er den nærtstående, der varetager denne opgave. Kommunalbestyrelsen skal, især når der er tale om yngre borgere, overveje, om denne løsning giver den unge

mulighed for selvstændig livsudfoldelse. Kommunalbestyrelsen kan eventuelt beslutte, at hjælpen skal ydes helt eller delvis som naturalhjælp.

Ankestyrelsens principafgørelse 27-17:

Hvis borgeren ikke selv kan fungere som arbejdsleder, kan kommunen i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen skal gives som naturalhjælp eller udbetales til en nærtstående person, som helt eller delvis passer den pågældende.

Kommunen kan som en del af kommunens politiske fastsatte serviceniveau fastlægge, at kontant tilskud som naturalhjælp eller som udbetaling til en nærtstående som udgangspunkt ikke er en del af kommunens serviceniveau.

Kommunen skal fravige et sådan serviceniveau, hvis kommunen efter en konkret vurdering kommer frem til, at borgerens støttebehov ikke kan dækkes på anden vis, hvis støttebehovet overstiger 20 timer om ugen, og hvis der er særlige forhold hos borgeren, der taler for at udbetale kontant tilskud til nærtstående eller bevilge naturalhjælp.

16. Hvis den nærtstående ønsker det, kan der ansættes en eller flere personer til helt eller delvist at varetage hjælpen efter § 95, stk. 3. Det vil i den situation være en forudsætning, at den nærtstående kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, i overensstemmelse med servicelovens § 95, stk. 4, medmindre tilskuddet overføres til en forening eller en privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet. Der henvises til punkterne 6-8. Om den øvre grænse for den nærtståendes varetagelse af pasningsopgaven henvises til punkt 17.

Hvis den nærtstående vælger at overføre tilskuddet til en af socialtilsynet godkendt forening eller privat virksomhed, vil det alene være en betingelse, at den nærtstående kan fungere som daglig leder for hjælperne, jf. punkt 7.

Ankestyrelsens principafgørelse 161-12:

Ved tilskud efter servicelovens § 95 kan nærtstående fungere som arbejdsleder for hjælpere til en handicappet borger.

Der kan bevilges et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere, når tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Når borgeren ikke selv vil være i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne, eksempelvis som følge af udviklingshæmning, hjerneskade eller kognitive funktionsnedsættelser, kan kommunen i særlige tilfælde vælge at udbetale tilskuddet til en nærtstående person, som passer den pågældende.

De særlige tilfælde kan være, hvor der er et hensyn at tage til, at familien kan fungere så normalt som muligt på trods af et stort behov for hjælp og pleje.

I den situation er det ikke borgeren, der er tilskudsmodtager, men derimod den nærtstående. Det betyder, at det er den nærtstående som tilskudsmodtager - og ikke borgeren - der skal være i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Den nærtstående person overtager funktionen som arbejdsleder for borgeren i forbindelse med bevilling af kontant tilskud til hjælp.

Formuleringen ”som helt eller delvis passer den pågældende” i § 95, stk. 3, afgrænser muligheden for, at en værge eller nærtstående kan være tilskudsmodtager.

Øvre grænse for den nærtståendes varetagelse af pasningsopgaven

17. Efter servicelovens § 95, stk. 3, 2. pkt., kan en nærtstående, medmindre der er indgået aftale om overførsel af tilskuddet til en anden nærtstående eller en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, højst varetage pasningsopgaven i forhold til borgeren med funktionsnedsættelse i 48 timer om ugen. Hvis pasningsopgaven deles af flere nærtstående, der samtidigt er tilskudsmodtagere, gælder grænsen på 48 timer om ugen for de nærtstående tilsammen.

Pasning af borgeren med funktionsnedsættelse ud over 48 timer om ugen vil dermed skulle varetages af andre, der ikke er nærtstående. Dog kan en eller flere nærtstående, der samtidigt er tilskudsmodtagere, efter servicelovens § 95, stk. 3, 4. pkt., i særlige tilfælde varetage pasningsopgaven i mere end 48 timer om ugen. Det kan f.eks. dreje sig om tilfælde, hvor der er sygdom blandt de af borgerens hjælpere, der ikke er nærtstående, eller i forbindelse med ferier. Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om, hvorvidt en eller flere nærtstående kan varetage pasningsopgaven i mere end 48 timer om ugen. Kommunalbestyrelsens afgørelse kan påklages til Ankestyrelsen efter de gældende regler herom i retssikkerhedsloven.

18. Bestemmelsen i servicelovens § 95, stk. 3, om en øvre grænse på 48 timer om ugen for en eller flere nærtståendes varetagelse af pasningsopgaven gælder alene i de ordninger, hvor den eller de nærtstående, der varetager pasningsopgaven i forhold til borgeren, også er tilskudsmodtager. I disse ordninger er der således sammenfald mellem arbejdsgiveren, arbejdslederen og hjælperen.

Derimod gælder bestemmelsen ikke i ordninger, hvor den nærtstående har indgået aftale om overførsel af tilskuddet til en anden nærtstående eller en af socialtilsynet godkendt forening eller privat virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Her er der således ikke sammenfald mellem arbejdsgiveren, arbejdslederen og hjælperen, hvilket betyder, at den nærtstående, der varetager pasningsopgaven, anses som arbejdstager og dermed bliver omfattet af de EU-retlige regler om maksimal arbejdstid, jf. arbejdstidsdirektivet.

Bestemmelsen berører således alene antallet af timer, hvori en eller flere nærtstående, der samtidig er tilskudsmodtager, kan varetage pasningsopgaven i forhold til en borger med funktionsnedsættelse, hvorimod retten til at modtage tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95, stk. 3, og betingelserne herfor i øvrigt ikke berøres.

Personkredsen for § 96, stk. 1

Serviceloven

§ 96. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde borgerstyret personlig assistance. Borgerstyret personlig assistance ydes som tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte.

19. Kommunalbestyrelsen skal, hvis betingelserne i § 96 i øvrigt er opfyldt, tilbyde BPA til den personkreds, der er omfattet af § 96, stk. 1. Det drejer sig om borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte til

pleje, overvågning eller ledsagelse, for at kunne opbygge eller fastholde et selvstændigt liv med mulighed for deltagelse i samfundslivet.

Det vil normalt sige borgere, som i høj grad er afhængige af hjælp til at udføre almindelige daglige funktioner som eksempelvis madlavning, læsning, bad, læse, skrive m.v., og som har et omfattende behov for pleje, overvågning, ledsagelse eller praktisk bistand.

Serviceovens § 96 er desuden som udgangspunkt rettet mod borgere med mere massive og sammensatte hjælpebehov, hvor borgerens behov ikke kan dækkes ved almindelig personlig og praktisk hjælp m.v.

Det kan eksempelvis skyldes, at der er tale om hjælpebehov, der ligger ud over, hvad der kan ydes som personlig og praktisk hjælp, eller ud over det behov for ledsagelse, der kan imødekommes efter andre bestemmelser i serviceoven. Det kan f.eks. være behov for hjælp til mange eller mere spredte opgaver i løbet af døgnet, hvor det er en forudsætning, at hjælperne er til stede for, at borgeren kan leve et selvstændigt liv.

Det særlige hjælpebehov kan også f.eks. have baggrund i, at den hjælp, der er behov for, har en så personlig karakter, at det er væsentligt selv at kunne sammensætte sit hjælperkorps. Det kan være, at borgerens behov er så specifikke og personlige, at de forudsætter individuel oplæring af hjælperne, f.eks. af hensyn til forflytning, placering i kørestol, betjening af særligt indrettet bil eller lift eller kendskab til respirator eller mavesonde og hygiejne i den forbindelse.

Endelig kan det være afgørende for borgeren, at hjælpen skal ydes på bestemte tidspunkter i forhold til at få borgerens dagligdag til at fungere i forhold til børn, arbejdsliv, herunder sikkerhed for overholdelse af mødetider, uddannelse, fritidsliv m.v. Det at have ansvaret for et eller flere mindre børn, som borgeren bor sammen med, kan også i sig selv være tilstrækkeligt, selv om borgeren kun i meget begrænset omfang kan påtage sig noget af det praktiske selv.

Det skal understreges, at der ikke er tale om en udtømmende opremsning, men at kommunalbestyrelsen skal tage udgangspunkt i den enkelte borgers behov for hjælp.

Det er ikke et krav, for at få hjælp efter § 96, stk. 1, at borgeren har eller kan få et højt aktivitetsniveau.

20. Det forhold, at en borger selv kan udføre nogle funktioner, udelukker ikke, at en borger tilhører personkredsen for § 96.

21. Der er ikke fastsat begrænsninger for, hvilke former for funktionsnedsættelser der kan være omfattet af hjælp efter serviceovens § 96. Det vil altid bero på en konkret og individuel vurdering, om borgeren er omfattet af personkredsen og opfylder betingelserne for at modtage hjælp efter denne bestemmelse. Borgere, der modtager hjælp efter § 96, kan derfor både være borgere med en fysisk funktionsnedsættelse, herunder også respiratorbrugere, men der kan også være tale om borgere med hjerneskade, sensoriske eller kognitive funktionsnedsættelser m.v.

22. Det er ikke et krav efter serviceovens § 96, at der skal være behov for pleje, overvågning og ledsagelse for den enkelte borger.

Ankestyrelsens principafgørelse 76-14:

Ved vurderingen af, hvorvidt en borger er omfattet af personkredsen for borgerstyret personlig assistance, skal kommunen foretage en individuel og helhedsorienteret vurdering af borgerens behov. Der skal være tale om et behov, der ikke kan dækkes efter serviceovens regler om personlig og praktisk hjælp, socialpædagogisk bistand samt ledsageordning.

Der er tale om en betydelig nedsat funktionsevne, når en borger ikke eller kun i meget begrænset omfang, kan bevæge sig og udføre almindelige dagligdags opgaver som f.eks. personlig pleje, madlavning, rengøring og transport. Det er ikke et krav for at være omfattet af personkredsen for borgerstyret personlig assistance, at der er tale om en borger, der har eller har mulighed for at få et højt aktivitetsniveau. Dog kan en borgers aktivitetsniveau i det konkrete tilfælde være en del af vurderingen af, hvorvidt borgeren har et behov, som gør det nødvendigt at yde en ganske særlig støtte som borgerstyret personlig assistance. Der skal i den forbindelse tages hensyn til formålet med bestemmelsen, som er at give personer med omfattende funktionsnedsættelser mulighed for at leve et så normalt og selvstændigt liv som muligt.

Det kan kræves, at borger, i det omfang vedkommende er i stand til det, benytter sig af mindre hjælpemidler, som er med til at gøre borgeren mere selvhjulpne. Kommunen kan også kræve, at borgeren indretter sig både med hensyn til indretning af bolig samt levemåde. Dog skal der også i den forbindelse tages hensyn til formålet med bestemmelsen.

Ankestyrelsens principafgørelse 162-12:

Borgerstyret personlig assistance kan ikke bevilges, såfremt borgeren ikke selv er i stand til at varetage arbejdslederfunktionen, herunder er i stand til at indgå i et samarbejde med kommunen omkring selve udmålingen af hjælpen.

Det betyder, at der skal foretages en konkret og individuel vurdering af, om borgeren er i stand til at fungere som arbejdsleder. Det indebærer som udgangspunkt, at borgeren skal være i stand til selv at tilrettelægge hjælpen og fungere som daglig leder for hjælperne.

Ifølge § 96, stk. 2, om borgerstyret personlig assistance, skal borgeren selv være i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne, modsat bestemmelsen i § 95, stk. 4, om kontant tilskud, hvoraf det fremgår, at det er tilskudsmodtageren, der skal være i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Det betyder, at en værge og/eller nærtstående ikke kan indtræde i borgerens sted og dermed ikke kan overtage funktionen som arbejdsleder ved borgerstyret personlig assistance.

Serviceloven

§ 96. [...]

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde borgerstyret personlig assistance til borgere, der ikke er omfattet af personkredsen efter stk. 1, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at dette er den bedste mulighed for at sikre en helhedsorienteret og sammenhængende hjælp for borgeren.

Personkredsen for § 96, stk. 3

23. Efter servicelovens § 96, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen vælge at tilbyde BPA til borgere, der normalt ikke er omfattet af personkredsen for hjælp efter § 96, når kommunalbestyrelsen vurderer, at BPA er den bedste mulighed for at yde en sammenhængende og helhedsorienteret hjælp til borgeren. Det kan eksempelvis være borgere, der ikke har helt så omfattende og sammensat et hjælpebehov, som det forudsættes efter § 96, stk. 1. Det er en betingelse for at tilbyde BPA efter servicelovens § 96, stk. 3, at borgeren opfylder kravene i servicelovens § 96, stk. 2, herunder kravet om at kunne fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Bestemmelsen kan være relevant at anvende til borgere, der får dækket hjælpebehovet efter en række bestemmelser, som f.eks. servicelovens § 83 om personlig og praktisk hjælp, § 84 om aflastning og afløsning, § 95 om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere, § 97 om ledsagelse, § 100 om nødvendige merudgifter m.fl.

Denne adgang til i stedet at yde hjælp efter § 96 giver kommunalbestyrelsen mulighed for at tilbyde en sammenhængende hjælp til borgere, der ellers vil modtage hjælp efter mange forskellige bestemmelser. Det vil give mulighed for en enklere sagsbehandling i forhold til den enkelte borger, hvor der ellers vil være behov for at koordinere sagen mellem flere sagsbehandlere, evt. flere forvaltninger.

24. Kommunalbestyrelsen kan ikke pålægge en borger at modtage hjælpen i form af BPA, hvis borgeren ikke ønsker de opgaver og det ansvar, der er forbundet med at modtage hjælpen på denne måde.

25. Kommunalbestyrelsen har ikke pligt til at tilbyde BPA efter § 96, stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen generelt beslutter at anvende bestemmelsen, vil en afgørelse om ikke at anvende § 96, stk. 3, i en konkret sag kunne påklages. Kommunalbestyrelsens beslutning om at fravælge § 96, stk. 3, i den konkrete sag vil således være en afgørelse i forhold til borgeren.

Hvis kommunalbestyrelsen generelt fravælger at anvende servicelovens § 96, stk. 3, vil en sådan beslutning relatere sig til fastlæggelsen af kommunens generelle serviceniveau. Efter retssikkerhedslovens § 60, stk. 3, kan en sådan beslutning ikke indbringes for en anden administrativ myndighed.

§ 96, stk. 3, og støtte efter andre regler

26. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at i det omfang, en borger modtager hjælp efter servicelovens § 96, er borgeren omfattet af den personkreds, der, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt, kan modtage hjælp efter reglerne om merudgiftsydelse i servicelovens § 100, uanset om borgeren modtager førtidspension efter de før 1. januar 2003 gældende regler. Der gælder ligeledes særlige regler om boligstøtte efter § 12, stk. 4, i lov om individuel boligstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 174 af 24. februar 2016 med senere ændringer, for personer, der modtager døgnhjælp efter servicelovens § 96. Der henvises til omtalen af disse regler andetsteds i vejledningen.

Afsnit II

Udmåling af hjælp og varsling ved frakendelse eller nedsættelse

Kapitel 3

Udmåling af hjælp

Generelle forhold

27. Kommunalbestyrelsen skal som grundlag for afgørelser om hjælp efter servicelovens §§ 95 og 96 tage afsæt i servicelovens krav om, at formålet med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA er at tilbyde borgeren en fleksibel ordning, der tager udgangspunkt i borgerens selvbestemmelse, så borgeren kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at foretage en individuel og helhedsorienteret behovsvurdering med udgangspunkt i, hvad den enkelte selv kan klare.

28. Ved vurderingen skal der tages stilling til, hvilke funktioner hjælperne skal dække, i hvor mange timer og på hvilke tidspunkter det primære hjælpebehov findes, og om hjælpen ydes i eller uden for hjemmet. Det skal dog bemærkes, at f.eks. behovet for respiratorhjælp for respiratorbrugere dækkes efter

Sundheds- og Ældreministeriets regler og behovet for personlig assistance i forbindelse med arbejde dækkes efter Beskæftigelsesministeriets regler. Der henvises til omtalen heraf i kapitlerne 20 og 21. Det samme gælder det ordinære uddannelsesområde. Se vejledningens kapitel 22.

Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, at det i nogle tilfælde vil være nødvendigt med flere hjælpere ad gangen. Det kan skyldes, at det i nogle situationer kan være nødvendigt at være to hjælpere om arbejdet, f.eks. i forbindelse med løft, ophold uden for hjemmet eller lignende.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med udmålingen af hjælpen være opmærksom på, at der i helt særlige tilfælde kan udmåles tilskud til dækning af rådighedstimer til borgeren. Ved rådighedstimer forstås timer, hvor hjælperen er til stede, men hvor hjælperen kun helt undtagelsesvis udfører hjælp for borgeren. Det kan eksempelvis være i forbindelse med delt tjeneste eller ved et mere spredt hjælpebehov.

Ankestyrelsens principafgørelse 95-16:

Borger med en nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan efter serviceloven modtage kontant tilskud til aflønning af hjælpere, der udfører konkrete hjælpeopgaver i hjemmet i form af praktisk hjælp og personlig pleje. Hjælpen udmåles efter servicelovens bestemmelse om praktisk hjælp og personlig pleje.

I særlige tilfælde kan kommunen bevilge rådighedstimer i ordningen om kontant tilskud. Ved rådighedstimer forstås timer, hvor hjælperen er til stede, men hvor der kun undtagelsesvis udføres aktiviteter for borgeren. Det kan være i forbindelse med delt tjeneste, hvor der eksempelvis er behov for, at to hjælpere er til stede samtidig. Det kan også være, hvis der er et mere spredt hjælpebehov ud over dagen. Rådighedstimer kan alene bevilges til, at hjælperen står til rådighed.

Rådighedstimer skal have tilknytning til den hjælp, der kan bevilges efter servicelovens bestemmelse om praktisk hjælp og personlig pleje. Det betyder, at de opgaver - der i helt særlige tilfælde kan bevilges rådighedstimer til - skal være opgaver, hvortil der kan bevilges hjælp efter servicelovens bestemmelse om praktisk hjælp og personlig pleje.

I den konkrete sag hjemviste Ankestyrelsen sagen, da kommunen skulle foretage en konkret vurdering af, om de ansøgte opgaver er omfattet af servicelovens bestemmelse om praktisk hjælp og personlig pleje. Derefter skulle kommunen udmåle hjælp og evt. rådighedstimer som kontant tilskud.

Udmåling til kurser, oplæring, MUS og personalemøder

29. Kommunalbestyrelsen skal, udover udmåling til det konkrete hjælpebehov, udmåle timer til de nødvendige kurser i eksempelvis forflyttelsesteknik eller brug af kommunikationshjælpemidler og timer til oplæring af nye hjælpere. Der skal desuden udmåles timer til personalemøder og udmåles timer til medarbejderudviklingssamtaler (MUS). Når der kun er ansat én hjælper, vil det normalt ikke være nødvendigt at udmåle timer til personalemøder. Det kan dog i nogle tilfælde være nødvendigt at afsætte timer til MUS. Der henvises til udmålingsbekendtgørelsens § 1, stk. 2.

Udmåling af hjælp efter § 95

30. Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter servicelovens § 95 er servicelovens § 83 om praktisk og personlig hjælp og pleje og § 84 om afløsning og aflastning. For yderligere beskrivelse af §§ 83 og 84 henvises der til vejledning om hjælp og støtte efter serviceloven.

For hjælp efter § 95 kan der tages udgangspunkt i de kommunale kvalitetsstandarder for praktisk og personlig hjælp og pleje.

Kommunalbestyrelsen skal dog være opmærksom på, at en afgørelse om hjælp efter § 95 altid skal træffes på grundlag af en konkret og individuel vurdering af borgerens behov for hjælp. Det kommunalt fastsatte serviceniveau er udgangspunktet for, hvad borgeren kan forvente af hjælp, men serviceniveauet skal fraviges, når borgerens behov nødvendiggør det. Der henvises til punkterne 27 og 28. Kommunalbestyrelsen skal således udmåle, så det er muligt for borgeren at ansætte de nødvendige hjælpere.

Ankestyrelsens principafgørelse 62-15:

En borger med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har ret til kontant tilskud, hvis borgerens behov for praktisk hjælp, afløsning og aflastning overstiger 20 timer om ugen.

Tilskuddet kan i særlige tilfælde udbetales til nærtstående.

Kommunen skal beregne borgerens samlede behov for personlig pleje og praktisk hjælp og afløsning eller aflastning i de 20 timer. Hjælp efter de nævnte bestemmelser er udtømmende. Socialpædagogisk støtte eller anden hjælp indgår ikke i udmålingen.

Ved bevilling af praktisk hjælp udfører hjælperen den konkrete opgave. Ved bevilling af socialpædagogisk støtte hjælper og støtter hjælperen borgeren, så borgeren er med til at udføre den faktiske opgave og herved kan udvikle eller vedligeholde sin psykiske, fysiske eller sociale funktionsevne.

Borgers bevilgede afløsning og aflastning indgår i udmålingen af det kontante tilskud. Når kommunen har beregnet borgerens kontante tilskud, kan de timer, hvor borgeren får afløsning eller aflastning, fratrækkes udbetalingen af tilskuddet i samme omfang som den hjælp, borgeren ville have modtaget uden aflastningsopholdet, så der ikke sker dobbeltdækning af pasningsbehovet. Den reelle udbetaling af tilskuddet kan efter fradraget godt komme under 20 timer om ugen.

Kommunen kan vælge, om den vil udbetale tilskuddet til nærtstående, hvis borgers hjælpebehov overstiger 20 timer om ugen. Kommunen skal desuden vurdere, om nærtstående, som helt eller delvist passer borgeren, kan administrere ydelsen og tilrettelægge hjælpen.

Borger kan ikke kræve kontant tilskud til nærtstående, men kommunen bør overveje, om bestemmelsen i stk. 3, finder anvendelse, hvis kommunen ikke kan levere den nødvendige hjælp.

Ankestyrelsens principafgørelse 63-15:

Hjælp efter bestemmelsen om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere kan alene bevilges til konkrete hjælpeopgaver i form af personlig hjælp, pleje og praktiske opgaver i hjemmet. Der kan ikke bevilges støtte til overvågning. Modsat bestemmelsen om borgerstyret personlig assistance i servicelovens § 96, er der hverken i servicelovens § 95 eller i reglerne om rådighedstimer i den tilhørende bekendtgørelse nævnt, at der kan ydes hjælp til overvågning, det vil sige, hvor hjælperen alene iagttager borgeren, men ikke udfører hjælpeopgaver.

I særlige tilfælde kan kommunen bevilge rådighedstimer. Ved rådighedstimer forstås timer, hvor hjælperen er til stede, men hvor der kun undtagelsesvis udføres aktiviteter for borgeren, herunder i forbindelse med delt tjeneste eller ved et mere spredt hjælpebehov. Rådighedstimer kan alene bevilges til, at hjælperen står til rådighed. Rådighedstimer kan ikke bevilges til overvågning, hvor hjælpen alene har til formål, at hjælperen skal holde øje med borgeren og reagere på eventuelle hjælpebehov.

Kommunens tildeling af hjælp og fastsættelse af timetallet danner grundlag for udmåling af det kontante tilskud til ansættelse af hjælpere i hjemmet. Kommunen skal på baggrund af en konkret og individuel vurdering af borgerens hjælpebehov opgøre, hvilket støttebehov borgeren har til personlig hjælp, pleje og nødvendige praktiske opgaver i hjemmet. Kommunen skal ud fra en konkret vurdering af hjælpebehovet opgøre, hvor lang tid de enkelte konkrete hjælpeopgaver i hjemmet tager, som borger får bevilget støtte til. Kommunen skal begrunde udmålingen af tid til hjælpeopgaverne efter servicelovens § 95.

Ankestyrelsens principafgørelse 93-12:

Når en borger modtager kontant tilskud, og kommunen ændrer beregningsgrundlaget herfor, skal kommunen - efter en fornyet konkret vurdering af borgerens behov - regulere det kontante tilskud.

I den konkrete sag fandt Ankestyrelsen, at kommunens afgørelse var mangelfuldt begrundet.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at kommunen ikke havde begrundet, hvorfor borgeren fik nedsat sin bevilling, og, at kommunen ikke havde opstillet et budget som en del af den konkrete bevilling.

Ankestyrelsen understregede, at en borger altid har krav på en fyldestgørende begrundelse. Dette gælder især, når borgeren får nedsat sin bevilling.

31. Hjælp efter § 95 kan kombineres med andre former for hjælp, som f.eks. ledsageordning efter servicelovens § 97 til dækning af behovet for ledsagelse til aktiviteter uden for hjemmet, socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85 m.fl. Der henvises desuden til, at det kan være muligt at anvende servicelovens § 96, stk. 3, jf. punkt 23-26.

Udmåling af hjælp efter § 96

32. Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter servicelovens § 96 er en konkret, individuel vurdering af borgerens behov for hjælp og formålet med ordningen om at skabe en fleksibel og helhedsorienteret ordning med borgerens selvbestemmelse i centrum. Denne tager udgangspunkt i, hvad den enkelte borger selv kan klare med henblik på at kunne leve et almindeligt liv som andre ikke-handicappede, både i og uden for hjemmet. Udmålingen af hjælp har dermed et andet sigte end udmåling af personlig og praktisk hjælp i hjemmet, og kvalitetsstandarder for § 83 kan derfor ikke anvendes som udgangspunkt for udmålingen af hjælp efter § 96, da hjælpebehovet ofte omfatter større og mindre opgaver spredt over hele døgnet, og hvor det ikke nødvendigvis er forudsigeligt, hvornår hjælpen skal leveres og konkret til hvilke opgaver. Vurderingen skal foretages med afsæt i formålet med BPA, og må således ikke være så snævert, at timerne kun kan udmåles til hjælp på helt bestemte tidspunkter eller til bestemte aktiviteter, da det vil mindske den fleksibilitet og selvbestemmelse, der er forudsat i ordningen.

Ankestyrelsens principafgørelse 87-09:

Der var ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af behovet for hjælp til en kvinde med stærkt nedsat og svækket bevægeevne i arme og ben. Udmåling af hjælp skulle ske efter en nøje individuel behovsvurdering med udgangspunkt i, hvad kvinden selv kunne klare. Udgangspunktet var ikke, at hun havde ret til hjælp 24 timer i døgnet.

Ankestyrelsens principafgørelse 110-11:

Udmåling af hjælp efter servicelovens bestemmelse om borgerstyret personlig assistance(BPA) skulle ske efter en individuel behovsvurdering med udgangspunkt i, hvad borgeren selv kunne klare. Ankestyrelsen fandt, at de ressourcer, som kommunen havde afsat til plejeopgaverne, ville kunne dække hjælpebehovet.

Ankestyrelsen lagde vægt på det oplyste om ansøgerens helbredsmæssige forhold og behov for personlig og praktisk hjælp. Ankestyrelsen fandt efter de lægelige oplysninger, at ansøgeren kunne være alene i kortere perioder. Ankestyrelsen fandt endvidere, at der var mulighed for at lave en tidsplan, således at hjælpen kunne ydes på de tidspunkter af dagen, hvor ansøgeren havde brug for den.

Ankestyrelsens principafgørelse 49-13:

Udmålingen af hjælp til borgerstyret personlig assistance efter servicelovens § 96 skal tage udgangspunkt i en individuel behovsvurdering med udgangspunkt i, hvad borgeren selv kan klare, for at tilgodese formålet med borgerstyret personlig assistance om at skabe en fleksibel og sammenhængende ordning, der sikrer borgeren mulighed for at leve et så normalt og selvstændigt liv som muligt.

En udmåling af hjælp, der tager udgangspunkt i kommunens sædvanlige udmåling til hjemmepleje efter servicelovens bestemmelse om praktisk og personlig hjælp og pleje i § 83, er ikke i overensstemmelse med formålet med ordningen om borgerstyret personlig assistance.

Kommunens kvalitetsstandarder for § 83 kan derfor ikke anvendes som udgangspunkt for at udmåle hjælp efter § 96. Ved rådighedstimer forstås timer, hvor hjælperen er til stede, men hvor hjælperen kun helt undtagelsesvis udfører hjælp for borgeren. Der kan ikke udmåles timer til den borgerstyrede personlige assistance i et sådant omfang, at de huslige opgaver og pasningen af børn dermed bliver varetaget fuldt ud. Det betyder, at man skal tage hensyn til, om borgerens ægtefælle kan varetage opgaver i hjemmet

Kommunalbestyrelsen skal, særligt til borgere, som ikke modtager døgnhjælp, i forbindelse med den samlede udmåling af hjælpebehovet vurdere, om der kan være behov for at udmåle en årlig pulje til f.eks. weekend- ophold, kurser m.v., hvor der kan være behov for ekstra hjælpetimer.

Vurderingen skal ses i sammenhæng med formålet med BPA efter servicelovens § 96 om at skabe en fleksibel og sammenhængende ordning, der sikrer borgerens mulighed for at leve et så normalt og selvstændigt liv som muligt og under hensyn til, at borgerens behov kan variere bl.a. som følge af borgerens funktionsnedsættelse og ikke altid er forudsigeligt.

Udmålingen af hjælpen skal foretages i et samarbejde med borgeren. Det vil desuden ofte være nødvendigt at inddrage den fornødne sagkundskab og bistand fra personer med kendskab til formålet og funktionen med BPA.

Da personkredsen for § 96 er borgere med et omfattende og sammensat behov for hjælp, vil der ofte være tale om borgere, der har behov for hjælp hele døgnet, eller i en stor del af døgnets aktive timer. Det er dog ikke et krav, at der skal være behov for døgnhjælp, ligesom hjælp efter § 96 ikke medfører, at borgeren kan kræve døgnhjælp uanset funktionsniveau. Tilsvarende er der ikke i lovgivningen angivet et timetal for BPA efter § 96, idet det vil bero på en samlet vurdering af borgerens hjælpebehov, om en borger er omfattet af denne bestemmelse.

33. Der er ikke noget til hinder for, at borgeren får udmålt færre timer, end den kommunale udmåling fastsætter, hvis han eller hun ønsker det. Det kan f.eks. være ud fra et ønske om at være alene nogle timer i døgnet, eller på grund af, at en pårørende kan og vil påtage sig hjælpefunktionerne i nogle timer.

Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, at familie, herunder ægtefælle eller andre, som frivilligt påtager sig sådanne funktioner, får hvile og fritid i tilstrækkeligt omfang til at kunne klare sin egen daglige tilværelse.

Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, at der ikke er hjemmel i serviceloven til at pålægge en ægtefælle eller andre at påtage sig disse udvidede pleje-, overvågnings- og ledsagefunktioner.

Ankestyrelsens principafgørelse 39-09:

Serviceovens bestemmelse om afløsning og aflastning finder alene anvendelse, når en ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende tilkendegiver at ville passe en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

En hjemmeboende voksen, der ikke har nære pårørende som tilkendegiver at ville passe vedkommende, har krav på personlig hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens bestemmelse herom samt den øvrige sociale lovgivning. I den konkrete sag havde den hjemmeboende ret til hjælp 24 timer i døgnet.

En ægtefælle eller et andet familiemedlem kan, hvis både borgeren selv og familiemedlemmet/ægtefællen ønsker det, ansættes som hjælper. Dette indebærer, at ægtefællen eller det familiemedlem, der ansættes som hjælper skal sikres efter lov om arbejdsskadesikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 216 af 27. februar 2017 med senere ændringer (herefter arbejdsskadesikringsloven), jf. vejledningens punkt 44.

34. Udgangspunktet for udmålingen af hjælp efter § 96 er normalt, at udmålingen skal dække alle borgerens behov for personlig og praktisk hjælp, overvågning og ledsagelse. Der kan herunder udmåles støtte til varetagelse af forældreopgaven, jf. også punkt 19.

35. Hjælp efter § 96 kan kombineres med andre hjælpeforanstaltninger, som f.eks. praktisk og personlig hjælp, omsorg og pleje i det omfang, borgeren ønsker det.

36. I det omfang hjælperen samtidig kan varetage sine opgaver som hjælper, herunder f.eks. eventuelle overvågningsopgaver, vil hjælperen også i begrænset omfang kunne varetage opgaver som f.eks. saltning og snerydning. Det er dermed en forudsætning, at f.eks. snerydningsopgaven ikke er til hinder for, at hjælperen kan udføre de primære hjælperopgaver, og at der er tale om opgaver, der ikke normalt kan planlægges, og hvor det er mest hensigtsmæssigt, at hjælperne kan udføre disse opgaver for borgeren. Hjælperens eventuelle udførelse af disse opgaver kan dog have betydning i forhold til arbejdsmiljølovgivningen og behovet for forsikring af hjælperne.

Større opgaver, som f.eks. hovedrengøring, hækkлипning, malerarbejde eller andre større vedligeholdelsesopgaver er dog ikke omfattet af udmåling af hjælp efter servicelovens § 96, men må vurderes og eventuelt dækkes efter andre bestemmelser, som f.eks. servicelovens § 100 om nødvendige merudgifter (håndsrækninger).

Ankestyrelsens principafgørelse 66-16:

Borgerstyret personlig assistance er et tilskud, som ydes til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse. Kommunen skal tilbyde borgerstyret personlig assistance til borgere med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde denne ganske særlige støtte.

Det følger af sektoransvarlighedsprincippet, at den offentlige myndighed, der udbyder en ydelse eller en service, også er ansvarlig for, at den pågældende ydelse er tilgængelig for borgere med nedsat funktionsevne. Regionen har derfor til opgave at stille det nødvendige personale til rådighed ved gennemførelsen af behandlinger på sygehuset.

Kommunen kan dog fastsætte et serviceniveau, der giver mulighed for, at borgeren medtager hjælpere ved behandling på sygehuset.

I den konkrete sag stadfæstede Ankestyrelsen kommunens afgørelse om, at borgeren ikke kunne medtage en ekstra hjælper under sygehusophold. Ankestyrelsen fandt, at kommunen ikke var forpligtet til at yde hjælp til forflytninger under behandling på sygehuset med henvisning til sektoransvarlighedsprincippet. Det fremgik af sagen, at borgeren havde behov for hjælp hele døgnet, også ved behandlinger på sygehuset.

Ankestyrelsens principafgørelse C-9-07:

En stærkt handicappet mand, der havde fået bevilget en hjælpeordning efter serviceloven, havde ansat en hjælper ca. 1/2 år efter bevillingen. Han havde søgt om hjælp til dækning af udgifter til både mindre og større håndsrækninger i denne periode efter servicelovens merudgiftsbestemmelse, ligesom han forud for bevillingen af hjælpeordningen havde søgt om hjælp til håndsrækninger efter merudgiftsbestemmelsen.

Mandens hjælpeordning fandtes alene at dække mindre håndsrækninger såsom praktisk hjælp til almindelig rengøring, hjælp til indkøb og indpakning af gaver, hjælp til ledsagelse m.v. Derimod fandtes ordningen ikke at omfatte større håndsrækninger som snerydning, havearbejde, malerarbejde, vinduespudding m.v.

Der var ikke hjemmel i servicelovens bestemmelse om hjælpeordning eller i bestemmelsen om merudgiftsydelse til at afholde udgifter til håndsrækninger omfattet af hjælpeordningen i perioden fra bevilling af hjælpeordning til dens iværksættelse.

De udgifter til håndsrækninger, der ikke var omfattet af hjælpeordningen, kunne dækkes efter servicelovens merudgiftsbestemmelse, hvis betingelserne i øvrigt var opfyldt. Hjælpen skulle i så fald ydes med tilbagevirkende kraft fra ansøgningstidspunktet.

Forholdet mellem udmåling til kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA og bistands- eller plejetillæg

37. Da ordningerne med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA også kan gives til borgere, som modtager førtidspension efter de før 1. januar 2003 gældende regler, må det ved udmålingen af hjælpen efter §§ 95 eller 96 i hvert enkelt tilfælde vurderes, i hvilket omfang et tilkendt bistands- eller plejetillæg efter § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension, jf. lovbekendtgørelse nr. 1240 af 13. oktober 2016 med senere ændringer, skal indgå ved udmålingen af

hjælpen, således at en del af hjælpebehovet dækkes af bistands- eller plejetillægget. Hensigten er at sikre, at der ikke sker dobbeltkompensation for det samme behov.

Udgangspunktet er, at bevillingen efter §§ 95 og 96 nedsættes med den del af bistands- eller plejetillægget, der anvendes til dækning af borgerens hjælpebehov eller til merudgifter, der alternativt skulle være bevilget efter servicelovens § 100. I denne vurdering skal indgå, at bistands- eller plejetillægget også forudsættes at dække vanskeligt definerbare småfunktioner ved siden af ordningen efter §§ 95 eller 96, som erfaringsmæssigt altid forekommer. Derfor skal der ikke nødvendigvis ske en reduktion af bevillingen efter §§ 95 eller 96 som følge af et bistands- eller plejetillæg.

Hvis hjælpen udmåles, så den dækker alle borgerens ledsage-, pleje- og overvågningsbehov (§ 96), skal hele tillægget anvendes til dækning af udgifter til hjælpere, eller tillægget frakendes.

Det skal understreges, at borgeren ikke har pligt til at dokumentere anvendelsen af bistands- eller plejetillægget. Der kan ikke foretages reduktion i bistands- eller plejetillægget.

Ankestyrelsens principafgørelse P-15-05:

Et tilkendt plejetillæg kunne ikke reduceres med henvisning til, at kommunen nu på grund af ændrede forhold hos pensionisten varetog den fulde pleje og ydede denne som naturalhjælp.

Kommunen måtte i stedet træffe afgørelse om, hvorvidt der fortsat var ret til plejetillæg.

Uddybende oplysninger om bistands- og plejetillæg findes i vejledningens kapitel 19. Reglerne om bistands- og plejetillæg er nærmere beskrevet i Beskæftigelsesministeriets vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Invaliditetsydelse kan modtages sammen med en ordning efter servicelovens §§ 95 og 96 og skal ikke indgå ved udmålingen af nogen del af tilskuddet til en sådan ordning.

Ankestyrelsens principafgørelse P-21-05:

En pensionist havde ret til plejetillæg, uanset at hun havde personlige hjælpere døgnet rundt.

Formålet med plejetillæg var, at pensionisten selv skulle afholde merudgifterne i forbindelse med plejebehovet i det omfang tillægget gav mulighed herfor.

Bistands- og plejebehov skulle som udgangspunkt dækkes efter pensionslovgivningen. Kontantydelse efter serviceloven var subsidiære i forhold til ydelser efter pensionsloven. Kommunen skulle derfor vurdere, om der kunne tages hensyn til det tilkendte plejetillæg ved beregningen af det beløb, som ansøger var berettiget til at få udbetalt efter serviceloven til dækning af sit plejebehov, således at det samme behov ikke blev dækket to gange.

Ankestyrelsens principafgørelse P-27-03:

Plejetillæg kunne ikke frakendes, da der ikke var sket en sådan bedring i kvindens tilstand, at hun ikke længere opfyldte betingelsen for at få plejetillæg

Vedvarende bistands- eller plejebehov hos personer, der var tilkendt førtidspension, skulle som udgangspunkt dækkes efter lov om social pension.

Ved bedømmelsen af det plejebenhov, der skulle dækkes efter servicelovens bestemmelser kunne der efter en konkret vurdering tages hensyn til det tilkendte plejetillæg, således at det samme behov ikke blev dækket af to ydelsesarter.

Ankestyrelsens principafgørelse P-28-03:

Ved udmåling af hjælp efter servicelovens § 77 havde kommunen ret til at tage hensyn til et tilkendt plejetillæg, som vedrørte samme formål som hjælpen efter serviceloven.

Udmålingen skulle foretages efter en konkret individuel vurdering af arten og omfanget af pensionistens behov for personlig pleje og tilsyn, sammenholdt med pensionistens øvrige behov for hjælp.

Kunne pensionisten dokumentere nødvendige merudgifter til andre funktioner end pleje og tilsyn, kunne der søges særskilt bevilling hertil efter servicelovens § 84.

Ved bevilling af tilskud til nødvendige merudgifter kunne der kun tages hensyn til et tilkendt plejetillæg efter pensionsloven, i det omfang tillægget ikke fuldt ud blev anvendt til dækning af pensionistens plejebenhov.

Ankestyrelsens principafgørelse 69-09:

En borger, der havde ophold i botilbud, fandtes efter en konkret vurdering ikke berettiget til fortsat udbetaling af bistanstillæg, idet behovet for stadig personlig bistand og pleje måtte anses for dækket ved den hjælp, der var stillet til rådighed af personale i den nuværende boform. Aktiviteterne uden for hjemmet medførte heller ikke et sådant omfattende behov for bistand, at det nødvendiggjorde, at borgeren bevarede bistanstillæg.

Ankestyrelsens principafgørelse 74-09:

En gift kvinde, der modtog højeste førtidspension, havde ikke ret til pleje- eller bistanstillæg.

Behovet for bistand måtte i det væsentlige anses for dækket af ægtefællen og af den kommunale hjemmepleje, som hun selv havde valgt at modtage hjælp fra. Behovet for bistand til transport i forbindelse med deltagelse i aktiviteter uden for hjemmet var ikke af et sådant omfang, som forudsattes for tilkendelse af bistan- eller plejetillæg.

Kapitel 4

Revurdering af hjælpebehovet

38. Det fremgår af servicelovens § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Der henvises til vejledning om formål og generelle bestemmelser i serviceloven om de generelle regler om løbende opfølgning.

Opfølgningen skal ske ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med borgeren. Opfølgningen bør tilrettelægges i forhold til den enkelte ordning og kan ske ved telefonisk henvendelse, hjemmebesøg eller på anden vis.

Det kan f.eks. være hensigtsmæssigt, at der ved igangsættelse af nye ordninger efter servicelovens §§ 95 eller 96 aftales en opfølgning efter 3-6 måneder eller tidligere, hvis der kan være usikkerhed om udmålingen af hjælpen. Tilsvarende kan det ved progredierende lidelser, hvor hjælpebehovet meget hurtigt kan ændre sig, være hensigtsmæssigt at sikre opfølgning med kortere intervaller.

Ved velfungerende ordninger, hvor hjælpebehovet er uændret fra år til år, eller hvor der er grund til at formode, at borgeren henvender sig af egen drift ved behov for ændringer, kan opfølgningen aftales med længere intervaller.

Det skal understreges, at kommunalbestyrelsen har pligt til at behandle ansøgning om hjælp i forbindelse med ændringer i borgerens behov, uanset om der først er aftalt opfølgning på et senere tidspunkt mellem borger og kommune.

Kapitel 5

Varsling ved afgørelser om frakendelse eller nedsættelse af hjælp

Varsling ved afgørelser om frakendelse eller nedsættelse

Serviceloven

§ 3 a. Kommunalbestyrelsens afgørelser om frakendelse eller nedsættelse af hjælp efter §§ 95, 96 og 98 skal meddeles med et varsel på mindst 14 uger fra borgerens modtagelse af afgørelsen. 1. pkt. gælder ligeledes for kommunalbestyrelsens afgørelser om frakendelse af en plads i et særligt dag- eller klubtilbud efter §§ 32 og 36, om frakendelse af bilstøtte efter § 114 inden udløbet af genanskaffelsesperioden og om ophør af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter § 42 i de tilfælde, der er omfattet af de regler om afviklingsperioden, som børne- og socialministeren har fastsat i medfør af § 42, stk. 4.

Stk. 2. Iværksættelse af kommunalbestyrelsens afgørelser efter bestemmelserne nævnt i stk. 1 må i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsens afgørelse påklages til Ankestyrelsen, først påbegyndes, når varslingsperioden, jf. stk. 1, er udløbet.

39. Bestemmelsen i servicelovens § 3 a, stk. 1, indebærer, at kommunalbestyrelsens afgørelser om frakendelse eller nedsættelse af hjælp efter bl.a. servicelovens § 95 om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og § 96 om BPA skal meddeles med et varsel på mindst 14 uger fra borgerens modtagelse af afgørelsen. Borgeren antages at have modtaget afgørelsen, når afgørelsen er kommet frem til borgeren enten i borgerens e-boks eller ved almindeligt brev. Se nærmere punkt 266 i vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område. Varslet betyder, at hjælpen fortsætter uændret, indtil varslingsperioden er udløbet.

Varslet efter bestemmelsen skal være på mindst 14 uger, men der er intet til hinder for, at der gives et længere varsel. Et eksempel, hvor et længere varsel kan overvejes, kan være, hvor ordningen frakendes. Hvis der er ansat hjælpere med meget høj anciennitet i sådanne ordninger, kan et varsel på 14 uger være utilstrækkeligt til at afvikle ordningen.

Varslet på 14 uger betyder dog ikke, at borgeren kan vente med at effektuere kommunalbestyrelsens afgørelse, til varslingsperioden er udløbet. Borgeren skal således ved modtagelsen af afgørelsen tage de fornødne skridt til at iværksætte kommunalbestyrelsens afgørelse, herunder opsigelse af hjælpere. Se dog punkt 40 om varsling og klage til Ankestyrelsen.

Iværksættelse af afgørelsen ved klage til Ankestyrelsen

40. Ifølge servicelovens § 3 a, stk. 2, må iværksættelse af kommunalbestyrelsens afgørelser om bl.a. frakendelse eller nedsættelse af hjælp efter servicelovens §§ 95 og 96 først påbegyndes, når varslingsperioden er udløbet i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsens afgørelse påklages til Ankestyrelsen.

Hermed sikres det, at borgerne, når der klages til Ankestyrelsen, modtager den hidtidige hjælp i uændret omfang i hele varslingsperioden, og at kommunalbestyrelsens afgørelse om frakendelse eller nedsættelse af den hidtidige hjælp først skal påbegyndes effektueret, når varslingsperioden på 14 uger er udløbet.

Der indføres således opsættende virkning i varslingsperioden i klagesager omfattet af varslingsordningen. F.eks. vil en borger, som har fået sin ordning med kontant tilskud eller borgerstyret personlig assistance efter servicelovens §§ 95 eller 96 frakendt, først skulle effektuere kommunalbestyrelsens afgørelse efter udløbet af varslingsperioden på 14 uger.

Der vil i Ankestyrelsen blive gennemført en særlig hurtig sagsbehandling for klager over sagstyper omfattet af varslingsbestemmelsen. Den hurtige sagsbehandling skal tilstræbe, at klagesagen er afgjort inden udløbet af varslingsperioden. I kombination med den særligt hurtige sagsbehandling betyder det, at i de tilfælde, hvor borgeren i Ankestyrelsen får medhold i en eventuel klagesag, kan hjælpen som hovedregel fortsætte uændret. Borgerne behøver dermed f.eks. ikke at påbegynde afviklingen af en ordning efter servicelovens §§ 95 eller 96, herunder opsige hjælpere, mens klagesagen verserer i Ankestyrelsen, medmindre styrelsen ikke kan nå at færdigbehandle sagen inden udløbet af varslingsperioden på 14 uger. Der skal herved i forhold til de tilfælde, hvor Ankestyrelsen ikke kan nå at færdigbehandle sagen, gøres opmærksom på muligheden for at tillægge en klage opsættende virkning efter de almindelige forvaltningsretlige regler herom.

Varslingsperioden er kombineret med en nedsættelse af den frist, der gælder for kommunalbestyrelsens genbehandling ved klage. Efter den generelle hovedregel i retssikkerhedsbekendtgørelsen skal kommunalbestyrelsen genvurdere en afgørelse inden 4 uger efter, at klagen er modtaget. For de sagstyper, der er omfattet af bestemmelsen i servicelovens § 3 a om varslings, skal kommunalbestyrelsen imidlertid genvurdere afgørelser inden to uger efter, at klagen er modtaget. Borgerens klagefrist er på fire uger. Kommunalbestyrelsens frist på 2 uger til genvurdering kan ikke fraviges. Hvis en kommune på baggrund af borgerens klage finder behov for at skaffe yderligere oplysninger vurderinger eller lignende i et sådant omfang, at en genvurdering ikke kan være afsluttet inden 14 dage, må kommunen i stedet annullere den afgørelse om nedsættelse eller frakendelse af hjælp, der er klaget over, og træffe en helt ny afgørelse – med ny varslings og klagevejledning – når sagen er oplyst.

Bestemmelsen i servicelovens § 3 a, stk. 2, omfatter ikke de sager, hvor der ikke klages til Ankestyrelsen over kommunalbestyrelsens afgørelse. I disse tilfælde gælder derfor det i servicelovens § 3 a, stk. 1, fastsatte varsel på 14 uger, hvor borgeren skal påbegynde at effektuere afgørelsen, selv om varslingsperioden fortsat løber, jf. punkt 39.

Afsnit III

Tilrettelæggelse af ordningen, borgerens valgmuligheder med hensyn til valg af ordning og tilsyn

Kapitel 6

Administration og tilrettelæggelse af ordningen

Rådgivning og vejledning

41. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at borgeren får den nødvendige rådgivning og vejledning, herunder om de opgaver og det ansvar, der er forbundet med at være arbejdsgiver, jf. punkterne 7 og 8, så borgeren

kan sammensætte sin ordning ud fra egne ønsker, behov og forudsætninger. Kommunalbestyrelsen har herunder pligt til at oplyse borgeren om muligheden for at overføre tilskuddet til en anden part, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne. Når borgeren overfører tilskuddet, skal borgeren alene varetage opgaver forbundet med den daglige ledelse for hjælperne. Kommunalbestyrelsen kan desuden oplyse borgeren om den særlige rådgivningsfunktion for borgere med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA, jf. vejledningens punkt 10. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at hvis tilskuddet er overført til en forening eller virksomhed vil arbejdsgiveransvaret efter arbejdsmiljølovgivningen altid hvile på foreningen/virksomheden. Hvis tilskuddet ikke er overført, vil det bero på en konkret vurdering, om borgeren opfattes som 'arbejdsgiver' efter arbejdsmiljølovgivningen. Fastlæggelsen af placeringen af arbejdsgiveransvaret i den konkrete situation følger af administrativ praksis og domstolspraksis. Der henvises til vejledningens kapitel 17 om arbejdsmiljølovgivningen.

Det skal bemærkes, at når der herefter i dette kapitel anvendes begrebet 'arbejdsgiver', er der tale om arbejdsgiver i en ansættelsesretlig forstand. I forhold til arbejdsmiljøloven skal det præciseres, at fastlæggelsen af placeringen af arbejdsgiveransvaret følger af administrativ praksis og domstolspraksis. Det vil derfor bero på en konkret vurdering, hvem der som arbejdsgiver er strafferetligt ansvarlig for, at arbejdet bliver udført i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Der henvises til punkt 125-135 om arbejdsmiljølovgivningen.

42. Som et led i sin rådgivning af borgeren skal kommunalbestyrelsen i henhold til eksisterende praksis, især i forbindelse med igangsættelse af en ny ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, tilbyde at være behjælpelig med de praktiske ting, så som annoncering, ansættelsesforhold m.v.

43. I en ordning efter servicelovens §§ 95 eller 96 ydes det kommunale tilskud til borgeren, der herefter indgår aftale om ansættelse af hjælperne. Der er hermed tale om et privat ansættelsesforhold mellem borgeren og hjælperne, eller mellem den nærtstående eller den af socialtilsynet godkendte forening eller private virksomhed og hjælperne, hvis borgeren har valgt at overføre sit tilskud til ansættelse af hjælpere hertil. Det er derfor borgeren, eller den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed, som tilskuddet er overført til, der har ansvaret i forhold til hjælpernes kvalifikationer, lønforhold, tilrettelæggelse af arbejdstid, overholdelse af ansættelsesvilkårene efter det konkrete ansættelsesbevis m.v.

Kommunalbestyrelsen har dog pligt til at yde generel rådgivning om reglerne på området, ligesom kommunalbestyrelsen har pligt til at træde til med rådgivning og vejledning om mere praktiske forhold. Der kan desuden henvises til punkterne 6-9.

Arbejdsskade og forsikringer

44. En arbejdsgiver har sikringspligt i henhold til arbejdsskadesikringsloven, når vedkommende ansætter og aflønner hjælpere. Arbejdsgiveren opfylder sin sikringspligt ved at tegne forsikring mod ulykker. Arbejdsgiveren er automatisk tilsluttet Arbejdsmarkedets Erhvervssikring for så vidt angår erhvervssygdomme. Betalingen til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring sker sammen med andre arbejdsgiverbidrag til atp via Samlet Betaling. Borgeren skal vejledes om, at modtagere af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA er forpligtet til at have de tilstrækkelige forsikringer, herunder mod arbejdsskade og rejseforsikringer ved rejser i udlandet. Efter arbejdsskadesikringsloven er det borgerens forpligtelse at sikre sig mod både følger af ulykker og erhvervssygdomme, og forsikringen skal være i borgerens navn. Der kan desuden være behov for at tegne en erhvervsansvarsforsikring, jf. punkt 45.

Overfører en borger sit tilskud til en nærtstående eller til en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, kan disse tegne forsikringen mod følgerne af ulykker i borgerens navn og tilslutte

borgeren til Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring. Ansvar for at forpligtelserne er opfyldt, ligger dog fortsat hos borgeren.

Erstatningsansvar

45. Borgeren skal være opmærksom på, at der i dansk ret gælder den almindelig regel, at når der er instruktionsbeføjelser i et ansættelsesforhold, følger det af Danske Lov 3-19-2, at arbejdsgiveren er erstatningsansvarlig for skader, der skyldes hjælperens uforsvarlige adfærd i forbindelse med arbejdets udførelse. Det kan på den baggrund være en god idé, at borgeren sikrer, at han har tegnet en forsikring, der dækker dette ansvar i tilfælde, hvor borgeren er arbejdsgiver i en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA.

Oplæring af og kurser for hjælpere

46. Oplæring af hjælpere i arbejdet varetages af modtageren af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA. Er borgeren selv arbejdsgiver, sker oplæringen af hjælpere i samarbejde med myndigheden, jf. den generelle vejledningsforpligtelse (se punkt 10).

Hvis der er behov for kurser, som udspringer af den enkelte borgers hjælpebehov, i eksempelvis forflyttelsesteknik, kommunikation eller problemstillinger i forbindelse med terminalpleje, skal kommunalbestyrelsen dække de nødvendige omkostninger hertil.

Kommunalbestyrelsen kan endvidere tilbyde borgeren, at hjælpere, i det omfang borgeren selv eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælpere, kan deltage i kurser i f.eks. forflyttelsesteknik sammen med kommunale medarbejdere. Der henvises i øvrigt til omtalen andetsteds i denne vejledning af udmåling til forsikringer, kurser og barselsudligningsordning på det private arbejdsmarked.

Valgmuligheder i ordninger efter §§ 95 og 96

47. En borger, der modtager tilskud efter servicelovens §§ 95 eller 96, har en række valgmuligheder i forhold til tilrettelæggelsen af ordningen. Valgmulighederne er beskrevet i nedenstående tabel 1.

Tabel 1. Oversigt over valgmuligheder

Borgeren/ tilskudsmodta- geren (§ 95, stk. 3) er selv arbejdsgiver og varetager selv lønadmini- stration, jf. punkt 48.	Borgeren/ tilskudsmodta- geren (§ 95, stk. 3) er selv arbejdsgiver, men lader kommunalbe- styrelsen stå for lønadmini- stration, jf. punkt 49.	Borgeren/ tilskudsmodta- geren (§ 95, stk. 3) er selv arbejdsgiver, men lader en privat virk- somhed/fore- ning stå for lønadministra- tionen, jf. punkt 50.	Tilskud er overført til en nærtstående, der selv vare- tager lønadmini- strationen, jf. punkterne 48 og 54.	Tilskud er overført til en nærtstående, der lader kom- munalbestyrel- sen stå for løn- administratio- nen, jf. punkt 50.	Tilskud er overført til en nærtstående, der lader en privat virk- somhed/fore- ning stå for lønadministra- tionen, jf. punkt 50.	Tilskud over- føres til privat virksomhed eller forening, der varetager hele arbejds- gi- veropgaven, jf. punkterne 51-53.
---	--	---	--	--	---	---

Det er dog en forudsætning, at kommunalbestyrelsen vurderer, at borgeren eller tilskudsmodtageren er i stand til at varetage de opgaver og det ansvar, der er.

Borgeren som arbejdsgiver for hjælpere

48. Borgeren (eller tilskudsmodtageren, når tilskuddet ydes efter § 95, stk. 3) kan selv være arbejdsgiver og er dermed samtidig daglig leder for hjælperne. Det betyder, at borgeren har ansvaret for de praktiske og juridiske opgaver, der er forbundet hermed, herunder også indgåelse af ansættelsesaftaler der kan indeholdes inden for det kommunale tilskud.

Det er dog en forudsætning, at kommunalbestyrelsen vurderer, at borgeren eller tilskudsmodtageren er i stand til at varetage de opgaver og det ansvar, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne. En borger, der ikke vurderes at kunne varetage de praktiske opgaver og det ansvar, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand, kan tilkendes en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA under forudsætning af, at borgeren indgår aftale om overførsel af tilskuddet til en nærtstående eller til en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, jf. servicelovens § 95, stk. 4, eller § 96, stk. 2. Der henvises til vejledningens punkt 6-9.

En borger (eller tilskudsmodtager, når tilskuddet ydes efter § 95, stk. 3) kan ikke modtage hjælp i form af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, hvis den pågældende heller ikke med oplæring, kan være arbejdsleder for hjælperne. Der henvises til punkt 7 for en beskrivelse af de opgaver, der forbindes med arbejdslederopgaven.

Borgeren (tilskudsmodtageren) har forskellige valgmuligheder med hensyn til placeringen af opgaven med varetagelse af lønadministration. Der henvises til punkt 49 og 50.

Serviceloven

§ 95. [...]

Stk. 5. I de situationer, hvor tilskudsmodtageren er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage lønudbetalinger m.v.

§ 96. [...]

Stk. 4. I de situationer, hvor borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage lønudbetaling m.v.

Kommunalbestyrelsen varetager lønadministration

49. En borger, der selv er arbejdsgiver, har en ret til at lade kommunalbestyrelsen varetage de opgaver, der er forbundet med lønadministration m.v. i forhold til hjælperne. Herunder udbetaling af løn, indberetning af skat, ferie, pension, ATP m.v. Uanset, om kommunalbestyrelsen varetager lønadministrationen, vil det være borgeren, der er arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand.

Lønadministration varetages af en privat virksomhed m.v.

50. En borger, der selv er arbejdsgiver, kan også vælge at lade opgaverne forbundet med lønadministration m.v. være varetaget f.eks. af et privat servicefirma eller en forening. I disse tilfælde er borgeren fortsat arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand.

Borgeren vælger at overføre sit tilskud

51. Borgeren (eller tilskudsmodtageren, når der er tale om tilskud efter § 95, stk. 3) kan, i medfør af servicelovens § 95, stk. 4, eller § 96, stk. 2, vælge at overføre sit tilskud til en nærtstående eller til en forening eller privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet. For en nærmere omtale af socialtilsynets

godkendelse henvises til vejledning om socialtilsynet. I den forbindelse skal borgeren indgå en aftale med den pågældende nærtstående, forening eller virksomhed. Der henvises til punkt 55-56.

52. Når borgeren overfører sit tilskud til andre, varetager disse opgaverne forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne i ansættelsesretlig forstand, dvs. opgaver forbundet med ansættelse og afskedigelse af hjælperne m.v. Ledelsesretten vil dog efter konkret aftale med den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed så vidt muligt være delegeret til borgeren, der varetager de opgaver, der er forbundet med den daglige ledelse af ordningen og udvælgelse af hjælpere til sin egen ordning. Borgeren skal som hovedregel varetage de opgaver, der er nævnt i punkt 7 om arbejdslederopgaver.

Overførsel af tilskud til en af socialtilsynet godkendt forening eller en privat virksomhed

53. Inden borgeren kan overføre sit tilskud til en forening eller en privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, skal der indgås en aftale herom mellem borgeren og foreningen eller virksomheden. Der henvises til punkt 55-56. Når borgeren ønsker at overføre sit tilskud, skal kommunalbestyrelsen udmåle et tilskud til dækning af foreningen eller virksomhedens omkostninger ved at varetage de opgaver, der er forbundet hermed. Der henvises til punkt 63 og 83-89.

Overførsel af tilskud til en nærtstående

54. Borgeren kan også vælge at indgå aftale med en nærtstående om overførsel af tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA. Det er en forudsætning, at både borgeren og den nærtstående ønsker denne løsning. Det er desuden en forudsætning, at den nærtstående kan varetage denne opgave. Der henvises til punkt 55 vedrørende indholdet af aftalen.

For definition af »nærtstående« henvises til punkt 14.

Den nærtstående person aflønnes ikke for de opgaver, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne.

Aftale om overførsel af tilskud

Indhold i aftale mellem borger og forening/virksomhed eller nærtstående

55. Ønsker en borger at overføre sit tilskud til en anden part, der herefter er arbejdsgiver i ansættelsesretlig forstand, skal borgeren indgå en aftale med den nærtstående, virksomheden eller foreningen om dette. Det er dermed borgeren, der vælger den nærtstående, forening eller private virksomhed, som skal varetage denne opgave, inden for rammerne af den kommunale udmåling. Der kan dog kun indgås aftaler med foreninger og private virksomheder, der er godkendt af socialtilsynet. For en nærmere omtale af betingelserne for godkendelse henvises til vejledning om socialtilsynet.

Aftalen vil ofte indeholde en beskrivelse af, hvilke opgaver den nærtstående, foreningen eller virksomheden påtager sig at udføre for borgeren, levering af ydelserne og herunder omkostningsstyring, regulering, regnskab og tilbagebetaling, m.v., forhold vedrørende arbejdsgiverens forpligtelser samt fastsættelse af opsigelsesvarsel m.v. for aftalen.

Overførslen af tilskuddet sker normalt med én måneds varsel fra udgangen af den måned, hvor aftalen er indgået. Herved sikres det, at alle parter får den fornødne tid til at få iværksat ordningen med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, herunder at udbetalingen af tilskuddet kan påbegyndes. Det er muligt at aftale en længere frist for overførsel af tilskuddet, hvis parterne i aftalen ønsker dette.

56. Herudover kan der indgås aftale om særlige forhold i den enkelte borgers ordning, eksempelvis behov for særlige kvalifikationer hos hjælperne og f.eks. arbejdsredskaber.

Indhold i aftale mellem kommunalbestyrelse og forening, virksomhed eller nærtstående

57. Hvis borgeren har indgået en aftale om overførsel af tilskud til en anden part, kan kommunalbestyrelsen samtidig vælge at indgå en aftale med den nærtstående, foreningen eller virksomheden. Aftalen kan f.eks. omhandle nærmere forhold vedrørende afregning af tilskuddet, ophør af ordninger i forbindelse med dødsfald og eventuelle særlige aftaler om udbetaling af dele af tilskuddet betaling for og levering af arbejdsredskaber m.v. Aftalen kan ikke indeholde særlige krav til virksomheden omkring likviditet. Borgeren skal orienteres om indholdet af en sådan aftale, der vedrører borgerens ordning.

Kapitel 7

Tilsyn

58. Kommunalbestyrelsen har i medfør af retssikkerhedslovens § 16 pligt til at føre tilsyn med, hvordan de kommunale opgaver løses. Tilsynet omfatter både indholdet af indsatsen og den måde, opgaverne udføres på. Reglerne om tilsyn er nærmere beskrevet i vejledning om formål og generelle bestemmelser i serviceloven.

Ankestyrelsens principafgørelse C-48-05:

Ankestyrelsen har behandlet en sag om, hvor langt en kommunes forpligtelse rakte i en situation, hvor der var ydet et tilskud til, at en kvinde selv kunne antage den fornødne hjælp til hjemmepleje.

Ankestyrelsen fandt, at kommunen havde været berettiget til at udbetale et tilskud til, at kvinden selv kunne antagne den fornødne hjælp. Ankestyrelsen fandt dog samtidig, at kommunen bevarede pligten til at føre tilsyn med hvordan de kommunale opgaver blev løst, selv om der var ydet tilskud til, at kvinden selv kunne antagne den fornødne hjælp. Det betød, at hvis kommunen var bekendt med, at en ordning om udbetaling af et tilskud til hjælp, som kvinden selv antog, ikke fungerede, måtte kommunen etablere den nødvendige hjælp og pleje.

Det er op til kommunalbestyrelsen at tage stilling til, hvordan tilsynet konkret skal planlægges og udføres i kommunen.

Kommunalbestyrelsen bør derfor regelmæssigt og normalt mindst én gang årligt sikre sig, at ordningen med kontant tilskud til ansættelse af hjælper eller BPA fungerer efter hensigten, herunder:

- om borgeren får den hjælp, som var hensigten med ordningen,
- om borgeren opfylder betingelserne for at modtage hjælpen i form af kontant tilskud til ansættelse af hjælper eller BPA, herunder om borgeren eller tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, hvis tilskuddet er overført til anden part,
- om borgeren tilrettelægger, og hjælperne udfører arbejdet på en tilfredsstillende måde,
- om der er andre forhold, herunder hyppige hjælperskift eller forhold omkring arbejdsmiljøet, der giver anledning til en særlig indsats i forhold til borgeren, f.eks. i forhold til tilbud om kurser om arbejdsgiver/arbejdslederrolle og -opgaver m.v.

Tilsynet bør tilrettelægges i samarbejde med borgeren og ud fra borgerens forudsætninger i forhold til den enkelte ordning.

Det bemærkes, at kommunalbestyrelsens tilsyn ikke omfatter tilsyn med de af socialtilsynet godkendte foreninger og virksomheder. Tilsynsopgaven i forhold til foreningerne og virksomhederne varetages af socialtilsynet. Der henvises til vejledning om socialtilsynet for en nærmere omtale heraf.

Afsnit IV

Beregning af det kontante tilskud

Kapitel 8

Beregning af kontant tilskud

Generelle forhold ved beregning af tilskud

59. Tilskud efter §§ 95 og 96 udbetales til ansættelse af hjælpere, og til de omkostninger, der følger heraf.

Det er kommunalbestyrelsen, der beregner og fastsætter det kontante tilskud. Reglerne om udmåling er fastsat i udmålingsbekendtgørelsen.

Serviceovens ydelser efter §§ 95 og 96 vil være fritaget for moms, såfremt ydelserne kan karakteriseres enten som behandling eller som social forsorg og bistand. Momsfritagelsen omfatter dog ikke ydelser, der er visiteret i henhold til serviceovens § 83, og som leveres af andre end kommuner efter reglerne om frit leverandørvalg i hjemmeplejen.

I det omfang ydelser er pålagt moms, skal kommunalbestyrelsen udmåle et tilskud, der tager højde for dette.

Ankestyrelsens principafgørelse 160-12:

Når der udbetales ydelser til personlig og praktisk hjælp i form af tilskud, skal der ikke betales moms af ydelserne. Ydelser til personlig og praktisk hjælp givet efter § 83 efter reglerne om frit leverandørvalg er derimod momspligtige. Spørgsmålet, om en virksomhed er fritaget for moms, henhører som udgangspunkt under skattemyndighederne. Såfremt afgørelsen heraf endvidere beror på en vurdering af, hvorvidt nogle udbetalte ydelser kan sidestilles med ydelserne, der efter momslovens § 13, stk. 1 er undtaget for moms, er kommunen kompetent til at påse dette.

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 2. Tilskud til ansættelse af hjælpere og tilskud til borgerstyret personlig assistance skal udmåles på samme vilkår og med samme beløb, uanset om borgeren er arbejdsgiver for hjælperne eller har indgået aftale om at overføre tilskuddet til en nærtstående eller til en af socialtilsynet godkendt forening eller privat virksomhed, der herefter er arbejdsgiver for hjælperne.

Lige vilkår for udmåling

60. Kommunalbestyrelsens udmåling af tilskud til ansættelse af hjælpere skal ske på samme vilkår uanset, om borgeren selv er arbejdsgiver, eller om borgeren har overført tilskuddet til en nærtstående eller til en af socialtilsynet godkendt forening eller privat virksomhed. Der henvises til udmålingsbekendtgørelsens § 2. Det betyder, at det af kommunalbestyrelsen udmålte tilskud, der danner grundlag for ansættelse af hjælpere, er det samme, uanset om det f.eks. er pårørende eller andre, der ansættes til at udføre hjæl-

pen. Udmålingen af øvrige tilskud skal ligeledes ske på lige vilkår, jf. dog udmålingsbekendtgørelsens §§ 8 og 9.

61. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte generelle retningslinjer for, hvordan kommunen foretager udmålingen af tilskud til løn, arbejdsgiveropgaver samt udgifter til andre udgifter forbundet med at modtage hjælpen i form af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA.

Fastsættelsen af retningslinjerne må imidlertid ikke modvirke intentionerne om at skabe en fleksibel ordning, der tager udgangspunkt i den enkelte borgers selvbestemmelse og behov. Udgangspunktet for beregningen af tilskuddet er altid borgerens individuelle og konkrete behov. Grundlaget for bevillingen af det kontante tilskud skal fremgå af afgørelsen til borgeren.

Maksimum for tilskud

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 3. [...]

Stk. 4. De samlede omkostninger pr. time til ansættelse af hjælpere eller til borgerstyret personlig assistance kan maksimalt udgøre et beløb, der svarer til kommunalbestyrelsens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af hjælp efter servicelovens § 83, ledsagelse efter servicelovens § 97 og afløsning og aflastning efter servicelovens § 84.

62. Det samlede tilskud til en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, som skal beregnes til dækning af omkostninger til løn, arbejdsgiveropgaver, administration m.v., må pr. udmålt time maksimalt udgøre et beløb, der svarer til kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af hjælpen i form af personlig og praktisk hjælp efter servicelovens § 83, ledsagelse efter servicelovens § 97 og afløsning eller aflastning efter servicelovens § 84.

Kommunalbestyrelsen skal, hvis den ikke har bragt den personlige og praktiske hjælp i udbud, fastsætte priskrav til leverandører af personlig og praktisk hjælp, jf. servicelovens § 91, stk. 4. Priskravet opgøres som timeprisen for personlig og praktisk hjælp leveret i hjemmet, jf. § 12, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 299 af 25. marts 2010 om kvalitetsstandarder og frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp m.v. Priskravene skal fastsættes på baggrund af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger ved den kommunale leverandørvirksomhed, og skal omfatte alle direkte og indirekte omkostninger, jf. ovennævnte bekendtgørelses § 14. Der skal som minimum fastsættes priskrav for personlig pleje i hverdagstimerne, personlig pleje på øvrige tider, madservice med udbringning til hjemmet, madservice uden udbringning til hjemmet samt øvrig praktisk hjælp, jf. ovennævnte bekendtgørelses § 13.

For så vidt angår ledsagelse og afløsning eller aflastning, skal kommunalbestyrelsen i medfør af bekendtgørelse nr. 683 af 20. juni 2007 om omkostningsbaserede takster for kommunale tilbud fastsætte en takst på baggrund af en beregning af de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger.

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 3. [...]

Stk. 3. Tilskuddet kan maksimalt udgøre de faktiske omkostninger, der er forbundet med ordningen.

63. Hvis foreningen eller virksomheden udbyder BPA til en pris, der er lavere end det tilskud, som kommunalbestyrelsen har udmålt, kan foreningen eller virksomheden, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 3, stk. 3, maksimalt modtage afregning til den beregnede pris.

Tilsvarende er der fastsat regler for tilbagebetaling af tilskud, når det udbetalte tilskud ikke er anvendt i overensstemmelse med formålet med reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 16.

Opstilling af budget

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 4. Tilskuddet efter § 5, stk. 1-3 og 5, samt § 8 skal udmåles ud fra et budget opstillet af kommunalbestyrelsen. I budgettet skal fordelingen af de enkelte poster, der ligger til grund for budgettet, være anført. Budgetposterne skal være sammenlignelige med omkostningerne ved tilsvarende aktiviteter.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal dække omkostninger efter § 5, stk. 4, samt tilskud efter §§ 6,7 og 9 efter regning.

64. Tilskud til hjælp efter servicelovens §§ 95 og 96 udmåles på grundlag af et budget, der opstilles af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen skal som en del af den konkrete bevilling, opstille et budget, som er en opstilling af de forventede omkostninger til de enkelte elementer i udmålingen efter § 5, stk. 1-3 og 5, samt § 8 i udmålingsbekendtgørelsen. Formålet med at lave et budget, der anfører de enkelte elementer i beregningen, er dels at gøre det muligt at efterprøve, om kommunalbestyrelsen har taget højde for alle de elementer, der skal indgå i udmålingen, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 4, og dels at gøre det muligt at lave et regnskab, der kan lægges til grund for en eventuel tilbagebetaling af uforbrugte midler jf. udmålingsbekendtgørelsens §§ 14-16.

Budgettets enkelte elementer skal være sammenlignelige med omkostninger for tilsvarende aktiviteter.

Udbetaling efter regning

65. Kommunalbestyrelsen skal, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, dække en række nødvendige omkostninger efter regning uden forudgående opstilling af budget. Det drejer sig om variable omkostninger som løn under sygdom og barnets 1. og 2. sygedag. Af udmålingsbekendtgørelsens § 5, stk. 2, fremgår det, at det er en kommunal forpligtelse at dække omkostninger til løn under sygdom for handicaphjælpere, der har haft 8 ugers ansættelse som handicaphjælper og minimum 74 timers arbejde i denne periode. Kommunalbestyrelsen kan derfor ikke fastsætte yderligere betingelser for, hvornår de dækker omkostninger til løn under sygdom. Desuden fremgår det af udmålingsbekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsen skal dække omkostninger til forsikringer, barselsudligningsordning på det private arbejdsmarked og kurser, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 6, omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 7, og eventuelle omkostninger til lønadministration, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 9.

Hensigten hermed er at sikre, at kommunalbestyrelsen dækker de faktiske udgifter, der er forbundet med at få leveret hjælp i form af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA. Samtidig sikres det herved, at borgeren ikke løbende skal ansøge kommunalbestyrelsen om reguleringer af tilskuddet, f.eks. i forbindelse med forøgede omkostninger til sygdom, vikardækning eller lignende, eller at borgeren i disse situationer skal lægge penge ud, indtil den kommunale sagsbehandling er afsluttet.

Kapitel 9

Fastsættelse af tilskud til ansættelse af hjælpere

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 1. Kommunalbestyrelsens tildeling af hjælp og fastsættelse af timetallet efter servicelovens §§ 95 eller 96 danner grundlag for udmåling af det kontante tilskud til ansættelse af hjælpere og tilskud til borgerstyret personlig assistance.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal ved fastsættelse af timetallet sikre, at der tages højde for timer til oplæring af hjælpere. Kommunalbestyrelsen skal desuden tage højde for timer til personalemøder, når borgeren har ansat mere end en hjælper, samt til medarbejderudviklingssamtaler m.v.

66. Inden kommunalbestyrelsen kan fastsætte det kontante tilskud til den enkelte borger, skal der foretages en konkret og individuel vurdering af hjælpebehovet som grundlag for udmålingen af timetallet til borgeren.

Fastsættelsen af timetallet i en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA er grundlaget for kommunalbestyrelsens beregning af det kontante tilskud, der udbetales, og beregningen af de enkelte elementer i det kontante tilskud, der udbetales til ansættelse af hjælpere, tager udgangspunkt i den tildelte hjælp og formålet om at skabe en helhedsorienteret og fleksibel ordning med borgerens selvbestemmelse i centrum.

67. I forbindelse med beregning af tilskud til ansættelse af hjælpere kan det være hensigtsmæssigt at gøre sig nogle antagelser om en række forhold, der har betydning for udmålingen af timer og for beregningen af det kontante tilskud.

Af udmålingsbekendtgørelsens § 1, stk. 2, fremgår, at kommunalbestyrelsen i sin udmåling af det kontante tilskud skal tage højde for timer til personalemøder og medarbejderudviklingssamtaler (MUS). Desuden skal der tages højde for timer til oplæring af nye hjælpere og kurser i eksempelvis forflyttelses- og kommunikationsteknik.

68. I det omfang, der bevilges et antal uger med døgn- eller dobbeltdækning til eksempelvis ferier, weekendophold m.v., skal disse timer også indgå i beregningen af antallet af timer, der herefter omregnes til det kontante tilskud. Dertil kommer, at der til det udmålte timetal i forlængelse af hjælpebehovet, skal udmåles et antal timer til kurser, MUS, personalemøder m.v. Det er her nødvendigt at gøre sig nogle antagelser om, hvor mange hjælpere man forventer, der er i den enkelte ordning, herunder hvor mange nye hjælpere der er, da dette påvirker hvor mange timer, der skal udmåles til oplæring m.v.

Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på f.eks. regler om hviletid, fridøgn og arbejdstid.

I tabel 2 er disse beregningsforudsætninger oplistet skematisk med forslag til, hvordan de kan beregnes.

Tabel 2. Eksempler på mulige beregningsforudsætninger

Hvad skal der tages stilling til?	Hvordan kan det beregnes?
Hvor mange hjælpere forventes der ansat i den givne ordning?	Antal hjælpere

Antallet af timer til oplæring af nye hjælpere (dobbeltdækning) pr. år	Antal nye hjælpere pr. år x antal timer x antal dage
Antal timer til kurser i eksempelvis forflyttelsesteknik, kommunikationsteknik m.v.	Antal nye hjælpere pr. år x antal timer x antal dage
Antal uger med døgndækning til ferie m.v.	Antal uger x 168 timer
Antal timer til MUS/personalemøder omregnet til timer pr. ordning.	Antal hjælpere x antal timer

I beregningen skal der tages højde for, om det er en nystartet ordning, hvor alle hjælpere kan have behov for kursus i forflyttelsesteknik, eller om det er en eksisterende ordning, hvor det normalt kun er nye hjælpere, der har dette behov.

I ordninger med døgndækning, hvor der er ansat mange hjælpere, kan der være behov for at udmåle flere timer til eksempelvis MUS, oplæring, personalemøder og kurser end i ordninger med færre timer. Dette skyldes, at der i ordninger med døgndækning kan være et større behov for at holde personalemøder for at koordinere og samordne mellem hjælperne, end i en ordning med væsentlig færre timer og derved færre hjælpere. Der kan dog også i ordninger med færre timer være behov for at afsætte tid til møder til planlægning og fordeling af arbejdstider m.v.

Kommunalbestyrelsen skal desuden i særlige tilfælde udmåle støtte til supervision af hjælpere ansat hos borgere, hvor vilkårene for hjælpen ændrer sig væsentligt, f.eks. på grund af sygdom eller udvikling af funktionsnedsættelsen.

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal ved beregningen af tilskuddet foretage en konkret vurdering af borgers behov, og herunder behov der kan medføre, at det er nødvendigt at ansætte hjælpere med særlige kvalifikationer herunder en særlig faglig baggrund. Ved udmålingen af tilskud til dækning af omkostninger til løn til hjælpere skal kommunalbestyrelsen ved beregningen af tilskuddet som minimum tage udgangspunkt i grundlønnen for sammenlignelige faggrupper, og kommunalbestyrelsen skal anvende samme udgangspunkt ved beregning af alle elementer af lønnen, jf. stk. 2.

Stk. 2. Ved udmålingen af tilskuddet til løn pr. time efter stk. 1 skal kommunalbestyrelsen sikre, at der ved beregningen sikres den nødvendige rummelighed i udmålingen og herunder tages højde for:

- 1) tidsbestemte tillæg,
- 2) stedbestede tillæg,
- 3) funktions- og kvalifikationstillæg m.v.,
- 4) arbejdsmarkedspension og
- 5) anciennitet.

69. Kommunalbestyrelsen skal, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 5, udmåle et tilskud til løn, der reelt gør det muligt at rekruttere og fastholde de nødvendige hjælpere. Det er en forudsætning, at der ved fastlæggelse af niveauet for udmålingen af omkostningerne til aflønning af hjælperne foretages en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers hjælpebehov og eventuelle forhold hos ansatte hjælpere, som f.eks. hjælpernes anciennitet, som kan have betydning for pensionsforhold m.v. Det skal her vurderes,

om der er behov for at ansætte hjælpere med særlige faglige kvalifikationer og/eller en særlig faglig baggrund.

Særlige forhold kan eksempelvis være opgaver, der kræver en sygeplejefaglig baggrund, betjening af respirator, kendskab til særlige hjælpemidler, kommunikationsmetoder m.v. Disse særlige forhold skal herefter indgå i beregningen af tilskuddet til den enkelte ordning. Det er altså den konkrete borgers situation, der skal være styrende for, hvordan tilskuddet beregnes.

70. Det er den enkelte borger, der i forbindelse med ansættelse af hjælpere har ansvaret for at sikre, at ansættelsen kan ske inden for den samlede udmålte ramme, medmindre borgeren har overført tilskuddet til en anden part. I den situation vil det være den nærtstående eller den godkendte forenings eller virksomheds ansvar, at ansættelserne kan ske inden for den samlede udmålte ramme.

Sammenlignelige faggrupper

71. Det vil ofte være udgangspunktet, at det arbejde, der udføres i en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, er arbejde, der kan udføres af ikke-faglært personale med den nødvendige oplæring. Handicaphjælpere vil derfor normalt være ikke-faglært personale. I det omfang kommunalbestyrelsen vurderer, at borgeren har behov for hjælpere med særlige faglige kvalifikationer m.v., skal udmålingen til løn dog foretages ud fra denne vurdering.

Ved udmålingen af tilskud skal kommunalbestyrelsen som minimum tage udgangspunkt i grundlønnen for sammenlignelige faggrupper, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 5, stk. 1. Med sammenlignelige faggrupper forstås faggrupper ansat på både det private og offentlige område, som udfører et arbejde, der kan sammenlignes med handicaphjælperens i forhold til opgaver og ansvar. Der kan være tale om ufaglærte hjælpere, eller personer med særlige kvalifikationer eller faglig baggrund som f.eks. social- og sundhedshjælpere, pædagoger, sygehjælpere, plejeassistenter eller lignende.

72. Af udmålingsbekendtgørelsens § 5, stk. 1 fremgår det, at kommunalbestyrelsen skal anvende samme udgangspunkt for beregning af alle pligtige lønelementer, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. dog punkterne 71, 73, 74 og 77. Det vil sige, at tillægssatserne, pensionsforhold m.v. skal anvendes ved beregning af omkostningen til ansættelse af hjælpere. Det er ikke et krav, at kommunalbestyrelsen skal tage udgangspunkt i én bestemt overenskomst ved udmålingen. Serviceloven eller udmålingsbekendtgørelsen indebærer ikke en regulering af ansættelsesforholdene for hjælperne. Løn- og ansættelsesforholdene for hjælperne er et spørgsmål mellem arbejdsgiver og hjælpere. Kommunalbestyrelsen er dermed i udmålingen af tilskud ikke forpligtet til at tage højde for borgerens konkrete private aftaler eller særlige overenskomstmæssige forhold, som ligger ud over rammerne af udmålingsbekendtgørelsen.

Ankestyrelsens principafgørelse 98-16:

En borger med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, som er i stand til at være arbejdsleder, har mulighed for at få udbetalt et tilskud til selv at ansætte sine hjælpere, enten i en ordning om kontant tilskud eller som borgerstyret personlig assistance.

Kommunen skal udmåle tilskuddet til ansættelse af hjælpere ud fra borgerens behov. I tilskuddet skal indgå omkostninger til hjælpernes løn.

Reglerne for udmåling til hjælpernes løn er fælles for begge tilskudsordninger.

Ved en sammenlignelig faggruppe forstås en gruppe, som udfører lignende opgaver som dem, hjælperne i en ordning om kontant tilskud eller borgerstyret personlig assistance skal udføre. Kræver udførelsen særlige kompetencer, skal den sammenlignelige gruppe være i besiddelse af disse.

Kommunens udmåling af tilskud skal tage udgangspunkt i overenskomsten med sammenlignelige faggrupper, men udmålingen skal ikke følge hele overenskomsten. Hvis der f.eks. er særlige tillæg i en overenskomst for en særlig funktion, som der ikke er behov for i de opgaver, som den konkrete borgers behov tilsiger, skal der ikke udmåles tilskud til dette. Kommunen skal sikre, at borgeren kan rekruttere og fastholde personale med det bevilgede tilskud.

Kommunen skal sikre i udmålingen, at borgeren med det fastsatte tilskud kan rekruttere og fastholde personale, men tilskuddet kan ikke øges ved borgers aftale med hjælpere om højere løn.

Elementer i udmåling til løn m.v.

73. Kommunalbestyrelsen skal ved beregningen af tilskuddet til hjælpernes løn som minimum sikre den nødvendige rummelighed og fleksibilitet i udmålingen, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 5, stk. 1-3 og stk. 5, så der udover grundlønnen udmåles til stedtillæg, tidsbestemte tillæg, funktions- og kvalifikationstillæg m.v. afhængig af borgerens behov for f.eks. hjælpere med særlige kvalifikationer eller særlig faglig baggrund, samt tilskud til anciennitet og arbejdsmarkedspension. Endvidere kan der i visse tilfælde være behov for at sikre dækning af særlige udgifter forbundet med den nødvendige vikardækning.

Rummeligheden skal ses i forhold til formålet med ordningen, så der bliver mulighed for at sammensætte et hjælperkorps, der tilgodeser den enkeltes behov. Rummeligheden kan eksempelvis sikres ved, at der afsættes en pulje, som udgør en procentdel af den samlede lønsum.

74. I beregningen af tilskuddet til løn pr. time skal der tages stilling til, hvornår på døgnet der er behov for, at hjælpen ydes, så det sikres, at tilskuddet udmåles tilstrækkeligt rummeligt til at tage højde for samtlige tidsbestemte tillæg (aften, nat, weekend og søn- og helligdagstillæg). Samtidig skal der tages højde for formålet med ordningen om borgerens selvbestemmelse og muligheden for at fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Det vil sige, at kommunalbestyrelsen i beregningen af det kontante tilskud skal foretage en vurdering af, hvornår hjælpen primært forventes leveret. Vurderingen skal foretages med afsæt i formålet med hjælpen efter servicelovens §§ 95 og 96, og må således ikke være så snævert, at timerne kun kan anvendes til hjælp på helt bestemte tidspunkter, da det vil mindske den fleksibilitet og selvbestemmelse, der er forudsat i ordningen. Er der tale om en borger med et mindre massivt hjælpebehov, skal kommunalbestyrelsen i forhold til den enkelte borger overveje, om hjælpebehovet primært ligger i de vågne timer. Desuden skal det overvejes, om hjælpebehovet for den enkelte borger i den konkrete sag primært ligger i hverdagene eller er spredt på alle ugens dage. Beregningen skal således tage højde for, om der eksempelvis er tale om en borger med et mindre massivt hjælpebehov, og hvor hjælpebehovet ofte kan være placeret i dagtimerne og i hverdagen til eksempelvis hjælp til spisning, toiletbesøg og hjælp til at komme ud af og i seng, foruden praktisk bistand i hjemmet. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, om der er særlige forhold, der gør sig gældende for den enkelte borger, og herunder sikre den nødvendige fleksibilitet og sammenhæng i ordningen, ligesom man skal være opmærksom på, at nogle borgere kan have et varierende behov for hjælp, f.eks. på grund af udsving i funktionsnedsættelsen.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at f.eks. tidsbestemte tillæg kan være forskellige, afhængig af det udgangspunkt, kommunalbestyrelsen vælger at anvende.

75. Efter udmålingsbekendtgørelsens § 5, stk. 3, kan der i helt særlige tilfælde udmåles tilskud til dækning af rådighedstimer til borgeren. Dvs. timer hvor hjælperen alene er til rådighed. Der henvises til punkt 28. Rådighedstimer kan i særlige tilfælde beregnes som en procentdel af den grundløn, der anvendes til beregning af det kontante tilskud.

76. Der skal i beregningen af det kontante tilskud til løn m.v. desuden tages højde for omkostninger til feriepenge, feriegodtgørelse og ferie m.v. efter ferieloven, og bidrag til ATP, Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag, Dagpengegodtgørelse fra arbejdsgiveren (G-dage) og eventuelt andre lovpligtige bidrag, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 5, stk. 5.

77. Det er ikke et krav, at kommunalbestyrelsen skal udmåle omkostninger til lokalløn, fritvalgs-elementer som f.eks. optræder i nogle overenskomster i forhold til overenskomsten mellem FOA og KL, beklædningsgodtgørelse, forhøjelse af særlig feriegodtgørelse ud over 1 pct. eller 6. ferieuge (feriefridage).

Forsikringer, barselsudligningsordning og kurser

78. Omkostninger til forsikringer, barselsudligningsordning på det private arbejdsmarked og kurser for hjælpere dækkes efter regning, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan i bevillingen til borgeren fastsætte retningslinjer for dækning af omkostninger til forsikringer og kurser for hjælpere, så det er klart for borgeren, hvilke kurser der dækkes.

Det er vigtigt at understrege, at de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer er et udgangspunkt for vurderingen i den konkrete sag, da der altid skal foretages en individuel vurdering. Der kan være forhold hos den enkelte borger, der gør det nødvendigt at afvige fra retningslinjerne for udmålingen.

Forsikring

79. Arbejdsgiveren har pligt til at tegne arbejdsskadeforsikring. Det kan desuden være nødvendigt at tegne en forsikring, der dækker ansvar for medhjælp i hjemmet og eventuelt en erhvervsansvarsforsikring. Det kan desuden være nødvendigt at tegne særlige forsikringer i forbindelse med rejser i udlandet. Der henvises til punkt 44-45 om forsikring.

Bidrag til barselsudligningsordning på det private arbejdsmarked

80. Dækning af omkostninger ved bidrag til barselsudligningsordning på det private arbejdsmarked sker efter regning. Hvis udbetalingen fra barselsudligningsordningen er mindre end omkostningerne til fast påregnelig løn for hjælperen, dækkes forskellen af kommunalbestyrelsen. Det er dog en forudsætning herfor, at hjælperen opfylder beskæftigelseskravet i § 27 i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 827 af 23. juni 2017 med senere ændringer (herefter barselsloven).

Kurser

81. Kommunalbestyrelsen skal desuden dække nødvendige omkostninger forbundet med kurser for hjælpere efter regning, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, og § 6, stk. 2. Det kan f.eks. gælde nødvendige kurser i forflyttelsesteknik, kommunikation, særlige forhold omkring terminalpleje m.v.

I det omfang en borger eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælpere, kan kommunalbestyrelsen desuden vælge at tilbyde disse borgers hjælpere deltagelse på kommunale kurser i lighed med den praksis, der findes i mange kommuner. Kommunalbestyrelsen skal dog i den forbindelse overveje, om de kommunale kurser er dækkende ved de særlige forhold, der kan gøre sig gældende for hjælpere ansat i en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA.

Udmåling til omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 7. Kommunalbestyrelsen skal dække nødvendige omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen. Kommunalbestyrelsen skal ved udmålingen af tilskuddet vurdere, om der er tale om arbejde omfattet af arbejdsmiljølovens begrænsede område efter § 2, stk. 3, jf. § 2, stk. 2, nr. 1, i lov om arbejdsmiljø, eller om der er tale om hele arbejdsmiljølovens område efter § 2, stk. 1, i lov om arbejdsmiljø.

82. Kommunalbestyrelsen skal efter regning dække nødvendige omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 7. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse i forhold til den enkelte ordning vurdere, om der er tale om arbejde omfattet af arbejdsmiljølovens begrænsede område, efter § 2, stk. 3, jf. § 2, stk. 2, nr. 1, i lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 1084 af 19. september 2017, (herefter arbejdsmiljøloven) eller om der er tale om hele arbejdsmiljølovens område efter § 2, stk. 1, i arbejdsmiljøloven.

Omkostninger ved overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen kan være både timer til at foretage gennemgang af borgerens hjem, udarbejdelse af arbejdspladsvurdering (APV), overholdelse af regler om arbejdstid, arbejdsstedets indretning og omkostninger til de nødvendige arbejdsmiljørelaterede arbejdsredskaber m.v. Der henvises i øvrigt til omtalen andetsteds i denne vejledning af arbejdsmiljø i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96.

Omkostninger til arbejdsgiveropgaven

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 8. Kommunalbestyrelsen skal udmåle et tilskud til særlige opgaver forbundet med at være arbejdsgiver, herunder omkostninger ved:

- 1) ansættelses- og afskedigelsesprocedurer i forhold til hjælpere,
- 2) oplæring og vejledning af borgeren i de opgaver, der følger af at modtage hjælp i form af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller borgerstyret personlig assistance,
- 3) bistand til borgeren med rekruttering af hjælpere m.v.,
- 4) i et vist omfang at medvirke til at sikre vikardækning,
- 5) lønadministration m.v. og
- 6) regnskab, ledelse og kontorhold inklusive afledte omkostninger til IT, husleje m.v.

83. For borgere, der overfører deres tilskud til ansættelse af hjælpere til en af socialtilsynet godkendt forening eller en privat virksomhed, skal kommunalbestyrelsen udmåle et tilskud til dækning af arbejdsgiveropgaverne, jf. punkt 8. Udmålingen af tilskuddet til arbejdsgiveropgaverne m.v. skal ske ud fra et opstillet budget for opgaven, hvor posterne er sammenlignelige med tilsvarende aktiviteter, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 4, stk. 1.

84. I udmålingen skal der tages højde for, hvor mange ressourcer der antages at skulle anvendes til at kunne varetage arbejdsgiveropgaverne tilfredsstillende, og de indirekte omkostninger, der følger af

at være arbejdsgiver såsom f.eks. intern administration, ledelse, kontorhold, løn og regnskab m.v. I vurderingen indgår, hvilke omkostninger, herunder det tidsforbrug, der er forbundet med:

- Ansættelse og afskedigelse af hjælpere. Det skal dog understreges, at det som hovedregel er borgeren, der varetager udvælgelse af hjælpere, herunder ansættelsessamtaler.
- Udarbejdelse af ansættelsesbeviser.
- Udbetaling af løn.
- Lovpligtige indberetninger.
- I et vist omfang medvirke til vikardækning, når dette er helt nødvendigt.
- I et vist omfang understøtte særligt usikre borgere eller borgere, der er nye modtagere af kontant tilskud eller BPA i deres funktion som arbejdsleder.

85. Til beregningen af omkostningerne ved arbejdsgiveropgaven kan kommunalbestyrelsen desuden overveje antallet af timer, der vurderes at skulle bruges til arbejdsgiveropgaven i den enkelte ordning, og fordelingen af disse timer mellem HK- og AC-personale.

86. I beregningen skal det indgå, hvorvidt det er en borger, der har haft en ordning igennem længere tid, men nu ønsker at overføre tilskuddet, eller om det er en nystartet ordning, da der i denne situation kan være et særligt behov for, at arbejdsgiveren støtter op omkring borgeren. Det kan også indgå, om der er tale om en ordning med hyppigere udskiftning i hjælpere. I ordninger med mange hjælpere vil der normalt være behov for at udmåle flere timer til eksempelvis lønudbetaling og udarbejdelse af ansættelsesbeviser end i ordninger med få hjælpere, da nogle af de opgaver, der er forbundet med at være arbejdsgiver for hjælperne, må forventes at variere med tyngden af ordningen.

I enkelte ordninger vil der løbende være et behov for støtte fra foreningen eller virksomheden til at udføre de nødvendige funktioner i forbindelse med ordningen. Kommunalbestyrelsen skal tage højde herfor i udmålingen til den enkelte borger.

87. Det vil normalt være den borger, der modtager hjælp i form af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, der udvælger hjælperne til ansættelse i den pågældendes ordning. Det er derfor udgangspunktet, at borgeren skal kunne varetage denne opgave og øvrige opgaver forbundet med at være arbejdsleder for hjælperne, evt. med den nødvendige oplæring, kurser m.v., for at være berettiget til kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, jf. punkt 6, 7 og 12.

Dette gælder dog ikke, når hjælpen ydes efter servicelovens § 95, stk. 3, til en pårørende. I denne situation er det den pårørende, der enten selv skal udføre hjælpen eller skal kunne varetage opgaven med at fungere som arbejdsleder for hjælperne.

Hjælp til træning i funktionerne som arbejdsleder kan eventuelt efter en konkret vurdering være omfattet af servicelovens § 85 om socialpædagogisk bistand.

88. Det beregnede tilskud skal gøre det muligt for borgeren at overføre sit tilskud til en forening eller en privat virksomhed. Udmålingen til arbejdsgiveropgaverne skal gøre det muligt for en forening eller en privat virksomhed at kunne udføre de opgaver, der forudsættes varetaget for borgeren.

89. Borgere eller nærtstående, der selv varetager arbejdsgiveropgaven, forudsættes ikke aflønnet for denne opgave, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 8, stk. 2.

Endvidere fremgår det af udmålingsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, at de omkostninger, som foreningerne og de private virksomheder har ved socialtilsynets godkendelse og tilsyn, ikke indgår i kommunalbestyrelsens udmåling af tilskud til omkostninger forbundet med varetagelse af arbejdsgiveropgaven. Disse

omkostninger ved godkendelse og tilsyn skal foreningerne og de private virksomheder således selv afholde.

Udmåling til privat lønadministration

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 9. Kommunalbestyrelsen skal, når borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælperne, dække nødvendige omkostninger ved lønadministration og herunder lønudbetaling, indbetaling af skat, ATP m.v., medmindre borgeren eller den nærtstående vælger at lade kommunalbestyrelsen varetage lønudbetaling m.v. efter servicelovens §§ 95, stk. 5, og 96, stk. 4.

90. Hvis borgeren eller den nærtstående ønsker at lade en forening eller en privat virksomhed stå for lønadministration, jf. punkt 50, skal kommunalbestyrelsen dække nødvendige omkostninger hertil efter regning, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, og § 9. Hvis borgeren har overført tilskuddet til en af socialtilsynet godkendt forening eller en privat virksomhed, forudsættes tilskuddet, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 8, at indeholde omkostninger forbundet med lønadministrationen.

Udmåling af tilskud til andre udgifter

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 10. Kommunalbestyrelsen skal udmåle et tilskud til dækning af andre direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med at ansætte hjælpere til hjælp i og udenfor hjemmet, i det omfang kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering finder, at borgerens omkostninger hertil ikke dækkes efter § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v.

91. Borgeren skal ikke have udgifter ved at have en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA. Kommunalbestyrelsen skal derfor, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 10, udmåle et tilskud til dækning af de andre omkostninger for borgeren, der er forbundet med at have en sådan ordning. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse sikre, at der ikke sker dobbeltkompensation for de samme udgifter. Udgangspunktet vil normalt være, at de udgifter, der er forbundet med handicaphjælperne i en ordning efter servicelovens §§ 95 eller 96, skal dækkes efter disse bestemmelser.

Ankestyrelsens principafgørelse 60-16:

Kommunen skal efter serviceloven yde kompensation til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne for de merudgifter, som er en konsekvens af funktionsnedsættelsen. Servicelovens regler om dækning af merudgifter kan ikke anvendes, hvis udgiften kan dækkes efter en anden bestemmelse i serviceloven eller efter anden lovgivning. Dette gælder også, hvis der i en anden bestemmelse eller lovgivning er gjort udtømmende op med, hvad der kan ydes hjælp til.

Kommunen skal efter serviceloven yde kompensation til borgere, der er bevilget borgerstyret personlig assistance.

Der skal udmåles et tilskud til dækning af direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med at ansætte hjælpere til hjælp i og uden for hjemmet.

Udgiften til serviceeftersyn af liften i en handicapbil kan ikke dækkes som en merudgift ved den daglige livsførelse. Der er i bilbekendtgørelsen gjort udtømmende op med, hvad der kan ydes hjælp til, for så vidt angår særlig indretning af bilen.

Særlig indretning og udgifter der følger deraf, er reguleret i servicelovens bestemmelse om støtte til bil og i bilbekendtgørelsen. Det er i bilbekendtgørelsen fastsat, at hjælp til reparation, udskiftning og afmontering af nødvendig indretning ydes efter behov. Det er endvidere fastsat, at der ikke efter servicelovens bestemmelse om støtte til bil kan ydes hjælp til udgifter, som følger af den særlige indretning, f.eks. til rengøring og vedligeholdelse.

Udgiften til serviceeftersyn af liften i en handicapbil kan dækkes som en hjælperrelateret udgift, når borgeren er bevilget borgerstyret personlig assistance. Det skyldes, at serviceeftersynet er lovpligtigt, når liften benyttes som et arbejdsredskab for borgerens hjælper(e).

Når borgeren er bevilget borgerstyret personlig assistance efter serviceloven, er borgeren arbejdsleder.

Borgerens hjælpere benytter liften, og liften er derfor at betragte som et arbejdsredskab. Når liften er et arbejdsredskab for en hjælper, er et årligt serviceeftersyn af liften i handicapbilen lovpligtigt.

Borgeren skal ikke have udgifter i forbindelse med den borgerstyrede personlige assistance. Kommunen skal derfor udmåle et tilskud til dækning af direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med at ansætte hjælpere til hjælp i og uden for hjemmet.

De konkrete sager

I sag nr. 1 vurderede Ankestyrelsen, at udgiften til lovpligtigt serviceeftersyn af liften i en handicapbil skal dækkes som en hjælperrelateret udgift, idet serviceeftersynet er lovpligtigt, når liften benyttes som et arbejdsredskab af borgers hjælper(e). Borgeren var derfor berettiget til dækning af udgiften til serviceeftersyn af liften efter servicelovens § 96 og udmålingsbekendtgørelsens § 10.

I sag nr. 2 vurderede Ankestyrelsen, at udgiften til ikke-lovpligtigt serviceeftersyn af liften i en handicapbil ikke kan dækkes som en merudgift, idet der i bilbekendtgørelsen er gjort udtømmende op med, hvad der kan ydes hjælp til, for så vidt angår særlig indretning. Borgeren var derfor ikke berettiget til dækning af udgiften til serviceeftersyn.

Servicelovens regler om kontant tilskud og BPA er dog subsidiære i forhold til ydelser efter pensionslovgivningen. Der henvises til Beskæftigelsesministeriets vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Kommunalbestyrelsen skal foretage en konkret vurdering af, i hvilket omfang andre omkostninger forudsættes dækket af § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension m.v., når der er tale om borgere, der er omfattet af denne lovgivning. Der henvises i øvrigt til vejledningens punkt 37 og punkterne 137-140.

92. Omkostningerne kan eksempelvis være borgerens udgifter til porto og annoncering, ekstra forbrugsudgifter til vand, varme og el, andre småudgifter i husholdningen (f.eks. sæbe, toiletpapir), handsker, masker og lignende til hjælperne. Omkostningerne kan også være eventuel huslejeandel til hjælperværelse, i det omfang udgiften ikke er dækket efter servicelovens § 100 (som følge af, at der er tale om merudgifter ved en handicapbetinget flytning) eller efter § 12, stk. 4, i lov om individuel boligstøtte, for personer, der modtager døgnhjælp efter servicelovens § 96.

I forhold til respiratorbrugere, hvor kommunalbestyrelsen har indgået aftale med regionsrådet om deling af udgifterne til hjælperne (jf. kapitel 21), skal det bemærkes, at det alene er de udgifter, som knytter sig direkte til anvendelsen af behandlingsredskabet (f.eks. strøm til respirator), som er en del af den vederlagsfri sygehusydelse, som derfor skal dækkes af regionen. Borgerens ekstraudgifter til 'småting' som f.eks. personalets almindelige brug af vand og sæbe dækkes ikke af regionen, og må derfor udmåles efter udmålingsbekendtgørelsens § 10.

Når borgeren modtager tilskud efter servicelovens § 96, kan der desuden være tale om at afsætte et fast beløb på baggrund af en konkret vurdering af borgerens behov til dækning af udgifter ved hjælpernes ledsagelse uden for hjemmet, eksempelvis entre, transport eller overnatninger ved kurser, weekendophold, sportsarrangementer m.v.

Borgere med hjælp efter § 95, der får dækket behovet for ledsagelse efter servicelovens § 97, kompenseres efter denne bestemmelse i forhold til udgifter til entre, transport m.v.

Afsnit V

Udbetaling, regulering, regnskab og tilbagebetaling

Kapitel 10

Udbetaling af tilskud

Serviceloven

§ 96 a. [...]

Stk. 2. Modtager borgeren selv eller en nærtstående tilskuddet til ansættelse af hjælpere efter § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96, udbetales tilskuddet månedsvis forud. Er der indgået en aftale om, at tilskuddet overføres til en godkendt forening eller privat virksomhed, udbetales tilskuddet månedsvis bagud.

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 11. Kommunalbestyrelsen udbetaler tilskud efter servicelovens §§ 95 og 96 månedsvis forud, hvis borgeren selv eller en nærtstående modtager tilskuddet, og månedsvis bagud, hvis der er indgået aftale om, at tilskuddet overføres til en godkendt forening eller privat virksomhed, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Tilskud efter § 5, stk. 4 samt §§ 6, 7 og 9 udbetales efter regning. Kommunalbestyrelsen og borgeren aftaler nærmere herom.

93. Det fremgår af udmålingsbekendtgørelsens § 11, stk. 1, at hvis borgeren selv eller en nærtstående er modtager af tilskuddet til ansættelse af hjælpere eller borgerstyret personlig assistance, skal kommunalbestyrelsen udbetale tilskuddet månedsvis forud. Herved sikres det, at borgerens eller den nærtståendes økonomi ikke belastes unødigt.

I de tilfælde, hvor tilskuddet er overført til en af socialtilsynet godkendt forening eller privat virksomhed, skal kommunalbestyrelsen udbetale tilskuddet månedsvis bagud. Kommunalbestyrelsen bør herved være opmærksom på, at proceduren for udbetaling af tilskuddet tilrettelægges således, at foreningerne og de private virksomheder modtager tilskuddet så betids, at udbetalingen af hjælperløn kan ske uden unødigt

belastning af foreningernes og virksomhedernes økonomi. F.eks. kan kommunalbestyrelsen vælge en procedure, hvor udbetalingen af tilskuddet finder sted på den tredjesidste eller den fjerdesidste hverdag i den måned, som tilskuddet vedrører. Det kan desuden være hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen indgår aftale med den nærtstående, virksomheden eller foreningen om f.eks. nærmere forhold om udbetaling af det kontante tilskud, hvis tilskuddet er overført til en af disse. Det kan desuden være relevant, at aftalen indeholder en nærmere beskrivelse af forhold om dækninger af udgifter til hjælpere i forbindelse med dødsfald, i det omfang kommunalbestyrelsen vælger at dække disse udgifter i en længere periode end fastsat i minimumsreglerne i servicelovens § 96 c, stk. 2, jf. punkt 55. Borgeren skal informeres om indholdet af en sådan aftale.

Udbetaling efter regning

94. Efter udmålingsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen dække nødvendige omkostninger forbundet med hjælpernes sygdom, barnets 1. og 2. sygedag, forsikringer, kurser, barselsudligningsordning på det private arbejdsmarked, arbejdsmiljørelaterede omkostninger samt omkostninger ved lønadministration efter regning. Kommunalbestyrelsen og borgeren, eller den nærtstående, forening eller virksomhed, som borgeren har overført tilskud til, aftaler nærmere herom. Kommunalbestyrelsen kan i bevillingen fastsætte nærmere vejledende retningslinjer herfor.

Det kan eksempelvis være relevant at aftale, at fakturaen for disse omkostninger fremsendes til kommunen til direkte afregning med f.eks. forsikringsselskabet.

Omkostninger, der dækkes efter regning, indgår dermed ikke i den månedsvise betaling af tilskuddet, som er omtalt i punkt 93.

Udbetaling til borgeren

95. Udgifter til andre omkostninger ved at modtage hjælp i form af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 10, udbetales altid til borgeren selv eller tilskudsmodtageren, jf. § 95, stk. 3, hvis denne afholder de udgifter, der dækkes efter § 10. Tilskuddet udbetales månedsvis forud. Kommunalbestyrelsen og borgeren kan dog aftale, at f.eks. udgifter til annoncering efter hjælpere eller andre, større udgifter, dækkes efter regning, og at fakturaen for denne type omkostninger sendes direkte til kommunen.

Oversigt over udbetalingssituationer

96. Nedenstående skema viser, hvilke dele af det kontante tilskud der udbetales til hvem afhængig af, hvordan borgeren vælger at sammensætte sin ordning.

Tabel 3. Udbetaling af det kontante tilskud

Elementer i udmålingen	Borger/ tilskudsmodtager (§ 95. stk. 3) er selv arbejdsgiver og varetager selv lønadministrationen	Borger/ tilskudsmodtager (§ 95. stk. 3) er selv arbejdsgiver, men lader kommunen varetage	Borger/ tilskudsmodtager (§ 95. stk. 3) er selv arbejdsgiver, men lader en privat virksomhed	Tilskudet overført til en nærtstående, der selv varetager al administration	Tilskudet er overført til en nærtstående, der lader kommunen varetage lønadministrationen	Tilskudet er overført til en nærtstående, der lader en privat virksomhed stå for lønadministrationen	Tilskudet er overført til en forening/virksomhed, der er arbejdsgiver i ansættelsesretlig forstand
------------------------	--	---	--	---	---	--	--

	ministratio- nen	lønadmini- strationen	stå for løn- administra- tionen				
Tilskud til ansættelse af hjælpere	Tilskud udbetales til borgeren (tilskudsmodtageren, når tilskud udbetales efter § 95, stk. 3)	Tilskud »udbetales« til kommunen	Tilskud udbetales til borger, der udbetaler lønnen efter anvisning fra lønadministration	Tilskud udbetales til den nærtstående	Tilskud »udbetales« til kommunen	Tilskud udbetales til nærtstående, der udbetaler lønnen efter anvisning fra lønadministration	Tilskud udbetales til virksomhed eller forening
Forsikringer, barselsudligningsordning og kurser				Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen.			
Omkostninger til overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen				Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen			
Tilskud til arbejds-giver opgaven	Intet tilskud til at være arbejds-giver	Intet tilskud til at være arbejds-giver	Intet tilskud til at være arbejds-giver	Intet tilskud til at være arbejds-giver	Intet tilskud til at være arbejds-giver	Intet tilskud til at være arbejds-giver	Tilskud udbetales til virksomhed eller forening
Løn-administration	Intet tilskud til borgeren	Intet tilskud, varetages af kommunen	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen	Intet tilskud til den nærtstående	Intet tilskud, varetages af kommunen	Nødvendige udgifter dækkes efter regning efter nærmere aftale med kommunalbestyrelsen	Dækkes af tilskud til arbejds-giver-opgaven.
Udmåling til andre udgifter forbundet med ordningen				Tilskud udbetales til borgeren/tilskudsmodtageren			

Kapitel 11

Regulering

Udmålingsbekendtgørelsen

§ 3. Det kontante tilskud efter § 5, stk. 1-3 og 5, samt §§ 8 og 10 fastsættes en gang årligt, jf. dog stk. 2. Tilskuddet reguleres dog ved generelle ændringer i grundlaget for udmålingen.

Stk. 2. Tilskud efter § 10 skal dog reguleres ved væsentlige ændringer i forudsætningerne for udmålingen.

Stk. 3. Tilskuddet kan maksimalt udgøre de faktiske omkostninger, der er forbundet med ordningen.

Stk. 4. De samlede omkostninger pr. time til ansættelse af hjælpere eller til borgerstyret personlig assistance kan maksimalt udgøre et beløb, der svarer til kommunalbestyrelsens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af hjælp efter servicelovens § 83, ledsagelse efter servicelovens § 97 og afløsning og aflastning efter servicelovens § 84.

97. Tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA beregnes normalt én gang årligt af kommunalbestyrelsen og reguleres årligt som følge af den almindelige løn- og prisregulering, eller ved andre generelle ændringer i grundlaget for udmålingen, ændringer i anden lovgivning (ferieloven, arbejdsmiljøloven etc.), eller i det grundlag, der er anvendt som udgangspunkt for fastsættelsen af tilskuddet til løn.

98. Det er ikke hensigten, at kommunalbestyrelsen skal foretage regulering af tilskuddet løbende, da det forudsættes, at de budgetmæssige elementer udmåles med den tilstrækkelige fleksibilitet og rummelighed.

Hvis de forøgede omkostninger bunder i en ændring af borgerens hjælpebehov, skal kommunalbestyrelsen hurtigst muligt foretage en revurdering af borgerens behov og foretage en ny beregning af tilskuddet, jf. kapitel 3 om revurdering af hjælpebehovet.

Borgeren eller tilskudsmodtageren, når tilskuddet udbetales efter § 95, stk. 3, skal hurtigst muligt orientere kommunalbestyrelsen om ændrede forhold med betydning for ordningen, som f.eks. ændringer i borgerens hjælpebehov, der kan have betydning for behovet for hjælpere med særlige kvalifikationer, der gør det nødvendigt at regulere tilskuddet.

Kapitel 12

Regnskab og tilbagebetaling

99. Der skal, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 14, udarbejdes et årligt regnskab for tilskud efter §§ 5-9 for den enkelte modtager af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA. Kommunalbestyrelsen skal på baggrund af regnskabet påse, at tilskuddet er anvendt i overensstemmelse med formålet med servicelovens §§ 95, 96 og 96 a.

Regnskabet skal kunne sammenholdes med det budget, der er lagt for de elementer af det kontante tilskud, der udbetales på baggrund af et budget. Derudover skal der, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 14, stk. 2, årligt udarbejdes et regnskab for udmålte og forbrugte timer. Opgørelsen over udmålte og forbrugte timer skal sikre, at borgeren har modtaget den udmålte hjælp til dækning af det konkrete behov.

100. Regnskabet udarbejdes normalt af arbejdsgiveren, og indsendes efter nærmere aftale til borgerens bopælskommune en gang årligt. Hvis borgeren har overført tilskuddet til en forening eller en privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, vil foreningen eller virksomheden samtidig skulle varetage opgaven med at udarbejde regnskab for ordningen.

Hvis borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, og kommunalbestyrelsen varetager lønadministration af ordningen, skal regnskabet dog udarbejdes af kommunalbestyrelsen.

101. Regnskabet omfatter ikke den del af tilskuddet, der udbetales direkte til borgeren til dækning af de andre omkostninger, der er forbundet med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 10. Borgeren skal dermed ikke aflægge regnskab eller anden dokumentation for afholdte udgifter hertil, da dette beløb blandt andet skal dække de mindre og mere udefinerbare omkostninger ved at modtage hjælp efter servicelovens §§ 95 eller 96. Der henvises til punkterne 91-92.

102. Tilskud til eventuelt uforbrugte timer skal som udgangspunkt tilbagebetales til kommunalbestyrelsen. Der henvises dog til punkt 104-105 om opsparing af timer. Tilskud til arbejdsgiveropgaven forudsættes der i udgangspunktet ikke at ske afregning af.

103. Tilskud, der ikke anvendes i overensstemmelse med formålet efter §§ 95, 96 og 96 a, skal tilbagebetales til kommunalbestyrelsen, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 16. Den enkelte borger kan ikke anvende midler bevilget til kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA til andre formål, ligesom det generelt gælder, at borgere, nærtstående, foreninger og virksomheder skal anvende midler bevilget til disse typer hjælp i overensstemmelse med intentionerne med lovgivningen.

Opsparing af timer

104. Det vil normalt ikke være hensigtsmæssigt at opgøre og afregne uforbrugte timer mere end én gang årligt, da det kan begrænse den nødvendige fleksibilitet i ordningen for borgeren. Det gælder særligt i ordninger, hvor der ikke ydes døgnhjælp til borgeren, og hvor borgeren derfor kan have behov for at disponere mere frit over hjælpertimerne.

Tilsvarende gør sig gældende i de tilfælde, hvor der ydes ekstra timer til dækning af f.eks. weekendophold uden for hjemmet.

105. Efter udmålingsbekendtgørelsens § 15, stk. 2, kan borgeren derfor indgå en aftale med kommunalbestyrelsen om, at udbetalt tilskud til uforbrugte timer overføres til det efterfølgende år og anvendes efter nærmere aftale. Hensigten hermed er at sikre, at borgerne kan planlægge og opspare timer til f.eks. ferie, kurser, familiesammenkomster, sportsaktiviteter eller lignende.

Det er kommunalbestyrelsens opgave at vejlede om mulighed for at spare op af timer. Det er dermed normalt kun, når borgeren ikke har behov for at opspare og overføre timer, at kommunalbestyrelsen kan modregne tilskud til uforbrugte timer i førstkommende udbetaling.

Kommunalbestyrelsen skal dog ved større opsparing af timer hos den enkelte borger være opmærksom på, om den tildelte hjælp er i overensstemmelse med borgerens behov. Kommunalbestyrelsen kan derfor, som et led i tilsynet med, om borgeren får den fornødne hjælp, anmode om oplysninger om den faktiske hjælp, borgeren modtager, f.eks. i form af kopi af hjælpernes timesedler.

Afsnit VI

Ophør, dødsfald, flytning over kommunegrænse og hjælp i udlandet

Kapitel 13

Ophør

Serviceoven

§ 96 c. Hvis en borger, der modtager tilskud efter §§ 95 og 96 dør, bortfalder tilskuddet ved udgangen af den måned, hvor dødsfaldet er sket, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen dækker dog eventuelle udgifter til hjælpere i minimum en måned efter udgangen af den måned, hvor dødsfaldet er sket.

Stk. 3. Børne- og socialministeren kan fastsætte nærmere regler om udbetaling.

106. Med servicelovens § 96 c er der fastsat nærmere regler om ophør af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA i tilfælde af dødsfald. Reglerne indebærer, at kommunalbestyrelsen dækker udgifter til hjælpere i minimum en måned efter udgangen af den måned, hvor dødsfaldet er sket. Herved sikres både hjælpere, nærtstående, foreninger og virksomheder klare regler for, hvornår udbetalingen af tilskud ophører i forbindelse med dødsfald.

107. Kommunalbestyrelsen skal give et varsel på mindst 14 uger, hvis der træffes afgørelse om frakendelse af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA til en borger. Der henvises i det hele til vejledningens kapitel 4 om varsling ved afgørelser om frakendelse eller nedsættelse af hjælp. I nogle situationer, vil det dog være nødvendigt, at ordningen standses øjeblikkeligt, f.eks. hvis hensynet til borgeren nødvendiggør dette. I denne situation skal kommunalbestyrelsen dække eventuelle udgifter til hjælpere m.v. i opsigelsesperioden. Der bør i den forbindelse fastsættes nærmere rammer herfor i aftalerne mellem henholdsvis borger og forening eller virksomhed og kommune og forening, virksomhed eller nærtstående om varsling i forbindelse med ophør af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA som følge af eksempelvis flytning til plejebolig eller ved ophør af andre grunde.

Hvis flytning eller ophør sker hurtigere, end opsigelsesvarslene i aftalerne har taget højde for, eksempelvis som følge af hurtig forværring af borgerens helbredstilstand, der medfører, at borgeren ikke længere kan varetage den daglige ledelse m.v. af hjælpere med den fornødne hjælp, vil kommunalbestyrelsen normalt dække de udgifter, der er forbundet med afviklingen af ordningen.

108. Ved ophør tilbagebetales evt. uforbrugte midler til kommunalbestyrelsen, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 16.

109. Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA skal ophøre, skal kommunalbestyrelsen inddrage borgeren i denne afgørelse, da borgeren har indrettet sin tilværelse i forhold til sin ordning.

Ankestyrelsens principafgørelse R-4-07:

En kommune havde truffet en afgørelse om standsning af personlig hjælpeordning uden at inddrage borgeren i det omfang, kommunen havde stillet ham i udsigt. Ankestyrelsen fandt, at borgeren mod berettiget forventning ikke var blevet hørt i tilstrækkeligt omfang, inden kommunen gav afslag på hjælperordningen. Da det ikke kunne udelukkes, at den manglende borgerinddragelse havde haft betydning for afgørelsens resultat, var nævnets afgørelse ugyldig.

Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, om der ved ophør af ordningen skal udarbejdes en handleplan, jf. servicelovens § 141, for den fremtidige indsats.

Ankestyrelsens principafgørelse C-12-05:

Udarbejdelse af en handleplan for den fremtidige indsats var en garantiforskrift. Manglende udarbejdelse heraf i forbindelse med en kommunes standsning af tilskud til en hjælpeordning var derfor kritisabelt.

Tilsidesættelsen havde dog konkret ikke haft så væsentlig betydning for indholdet i kommunens afgørelse, at den blev ugyldig. Ved denne vurdering lagde Ankestyrelsen vægt på, at det måtte anses for åbenbart, at de materielle betingelser for at kunne modtage tilskud til den hidtidige hjælpeordning ikke længere var opfyldt på afgørelsestidspunktet.

110. Hjælp efter §§ 95 og 96 er en kommunal opgave, og i tilfælde, hvor borgeren ikke modtager den nødvendige hjælp, vil ansvaret for levering af hjælpen påhvile kommunalbestyrelsen.

Kapitel 14

Flytning over kommunegrænse

Service-loven

§ 96 b. Flytter en person fra en kommune, der udbetaler tilskud efter §§ 95 eller 96, skal den hidtidige opholdskommune, uanset reglerne i § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, fortsætte udbetalingen af tilskud, indtil den nye opholdskommune har truffet afgørelse om tilskud efter §§ 95 eller 96.

Stk. 2. Har en kommune udbetalt tilskud efter stk. 1, har kommunen krav på refusion herfor fra den nye opholdskommune. Refusionskravet omfatter tilskud, som den hidtidige opholdskommune har betalt efter borgerens flytning fra den tidligere opholdskommune og frem til datoen for den nye opholdskommunes afgørelse.

111. Efter § 96 b gælder der særlige regler for udbetaling af tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA efter servicelovens §§ 95 eller 96, når borgeren vælger at flytte over en kommunegrænse.

I denne situation skal den hidtidige opholdskommune fortsætte udbetalingen af det kontante tilskud efter §§ 95 eller 96, indtil den nye opholdskommune har truffet en afgørelse i forhold til borgeren.

Hensigten med bestemmelsen er at sikre, at også borgere, der modtager hjælp i form af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, reelt har mulighed for at flytte over kommunegrænser, f.eks. i forbindelse med jobskifte, og at sikre det nødvendige økonomiske grundlag for aflønning af hjælperne, indtil den nye opholdskommune har truffet en ny afgørelse.

Når en borger, der modtager hjælp efter servicelovens § 96, flytter af egen drift til en anden kommune, er borgeren ikke omfattet af reglerne i lov nr. 550 af 26. maj 2010 (L169) omkring handle- og betalingskommune. Handlekommunen efter serviceloven vil derfor være den kommune, hvor borgeren har bopæl og dermed ophold. Denne kommune vil som udgangspunkt også være betalingskommune. Hvis borgeren flytter efter reglerne om frit valg, jf. retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 4, har den nye opholdskommune dog ret til refusion fra den tidligere opholdskommune efter denne bestemmelse. Herudover er der efter retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 10, en mulighed for, at kommunerne kan aftale, at en tidligere opholdskommune fortsat afholder udgifterne til hjælp i andre tilfælde end dem, der er nævnt i retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 2-5 om mellemkommunal refusion.

Hvis en kommune eller anden offentlig myndighed medvirker til, at en borger flytter til en anden kommune, men uden at der er tale om flytning til en bolig eller boform m.v., der er omfattet af bestemmelserne i § 9, stk. 7, nr. 1-5, jf. lov nr. 550 af 26. maj 2010, vil den nye opholdskommune være handle- og betalingskommune, medmindre andet måtte være aftalt efter retssikkerhedslovens § 9 c, stk. 10.

Kommunerne kan dog aftale, at en tidligere opholdskommune fortsat afholder udgifter til hjælp.

112. Den hidtidige opholdskommune har krav på refusion i perioden fra borgerens flytning og frem til datoen for den nye opholdskommunes afgørelse.

Kapitel 15

Kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance i udlandet

113. BPA efter servicelovens § 96 kan, i det omfang personen er omfattet af forordning (EF) 883/2004 om koordinering af sociale sikringsordninger, medtages i inden for forordningens område. Det gælder f.eks. arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, studerende m.v. Kontant tilskud til ansættelse af hjælpere kan derimod ikke medtages inden for forordningens område.

114. BPA efter servicelovens § 96 er desuden omfattet af bekendtgørelse nr. 1296 af 15. december 2009 om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet (herefter udlandsbekendtgørelsen), og tilskuddet til BPA kan derfor medtages også uden for det område, der er omfattet af forordning (EF) 883/2004, i det omfang bekendtgørelsen giver mulighed herfor.

Kommunalbestyrelsen skal efter udlandsbekendtgørelsen foretage en konkret og individuel vurdering af formålet med opholdet. Det gælder f.eks., hvis opholdet er begrundet i arbejdsforhold, udviklingsarbejde, behandling, samvær med børn eller andre særlige forhold. Hvis det midlertidige udlandsophold ikke overstiger en måned, kan borgeren dog uden forudgående ansøgning til kommunalbestyrelsen herom medtage sin ordning.

Kortvarige ferieophold

115. Efter udlandsbekendtgørelsens § 5 kan der ved kortvarige ferieophold i udlandet i særlige tilfælde efter en konkret vurdering ydes tilskud til dækning af ekstra omkostninger, der er forbundet med opholdet, når borgeren modtager BPA efter servicelovens § 96.

Det gælder f.eks., at der efter en konkret vurdering kan ydes ekstra hjælpertimer ud fra en vurdering af, om særlige forhold, herunder begrænset adgang til arbejdsredskaber på feriestedet, kan medføre, at personlig og praktisk hjælp tager længere tid end normalt. I særlige tilfælde kan det også være nødvendigt at yde tilskud til to hjælpere samtidig under ferieophold, f.eks. til forflytning af borgeren, ligesom der efter en konkret vurdering i særlige tilfælde kan dækkes andre udgifter ved kortvarige ferieophold.

Ankestyrelsens principafgørelse 178-12:

I udlandsbekendtgørelsen er det udtømmende angivet, hvilke typer hjælp efter serviceloven, der kan medtages under midlertidige ophold i udlandet.

De personer, der efter bekendtgørelsens § 1 har ret til at medtage ydelser under midlertidige ophold i udlandet, kan i særlige tilfælde efter en konkret vurdering også få dækket ekstra omkostninger, der er forbundet med opholdet. Ekstra omkostninger, der er forbundet med midlertidige ophold kan f.eks. være hjælperes rejse - og opholdsudgifter, udgifter til ekstra hjælper, ekstra omkostninger til transport af hjælpemidler m.v.

I den konkrete sag, hvor borgeren var bevilget et kontant tilskud (BPA) efter servicelovens § 95, som ikke er omfattet af bekendtgørelsens § 1, stk. 2, havde hun således heller ikke ret til at få dækket ekstra omkostninger, der var forbundet med et kortvarigt ophold i udlandet efter bekendtgørelsens § 5.

Afsnit VII

Forholdet til andre bestemmelser i serviceloven og anden lovgivning

Kapitel 16

Forholdet til andre bestemmelser i serviceloven

Personlig og praktisk hjælp – servicelovens § 83

116. Efter servicelovens § 83 skal kommunalbestyrelsen tilbyde personlig hjælp og pleje, praktisk hjælp eller støtte samt madservice. Hjælp efter servicelovens § 83 gives til borgere, som på grund af midlertidig eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for personlig og praktisk hjælp.

Når kommunalbestyrelsen udmåler hjælp i form af kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, vil det normalt være udgangspunktet, at tilskuddet dækker behovet for personlig og praktisk hjælp i hjemmet. Der er dog ikke noget til hinder for, at en del af hjælpen ydes som naturalhjælp af kommunen eller en af kommunalbestyrelsen godkendt privat leverandør, i det omfang borgeren ønsker denne løsning, jf. Ankestyrelsens principafgørelse C-13-07.

Hvis en del af hjælpebehovet dækkes i form af naturalhjælp (i form af hjemmehjælp leveret af kommunen eller en privat leverandør), skal kommunalbestyrelsen tage højde herfor i udmålingen af hjælpen efter §§ 95 eller 96 til borgeren.

For nærmere beskrivelse af § 83 henvises der til vejledning om hjælp og støtte efter serviceloven.

Afløsning og aflastning – servicelovens § 84

117. Efter servicelovens § 84 skal kommunalbestyrelsen tilbyde afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en borger med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Efter samme bestemmelse kan kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidigt ophold til borgere, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje.

Hjælp i form af et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere udelukker ikke, at der efter en konkret vurdering kan ydes hjælp efter servicelovens § 84, hvis der er et ønske herom. Kommunalbestyrelsen skal dog eventuelt fradrage i et bevilget tilskud. For nærmere beskrivelse af § 84 henvises der til vejledning om hjælp og støtte efter serviceloven.

Ankestyrelsens principafgørelse C-54-01:

Ankestyrelsen fandt, at serviceloven ikke er til hinder for at støtte til personlig hjælp og pleje og praktisk hjælp der er valgt udbetalt i form af et kontant tilskud til hjælp, man selv antager, kunne medtages under et aflastningsophold på et kommunalt plejehjem.

Ankestyrelsen fandt, at kommunen skulle foretage en konkret vurdering af om ansøgers hjælpebehov blev opfyldt under aflastningsopholdet.

Ankestyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at servicelovens bestemmelse om valg af et kontant tilskud til personlig og praktisk hjælp, efter lovens forarbejder ikke er begrænset til alene at vedrøre personlig og praktisk hjælp i eget hjem, og at personlig og praktisk hjælp ikke er begrænset til bestemte boformer.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at kommunen ifølge lovens bestemmelse, i særlige tilfælde kan beslutte at hjælpen fortsat skal gives som naturalhjælp, og henviste til lovens forarbejder herom.

Socialpædagogisk bistand m.v. – servicelovens § 85

118. Kommunalbestyrelsen skal efter servicelovens § 85 tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til borgere, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk

eller psykisk funktionsevne. Servicelovens § 85 er nærmere beskrevet i Vejledning om socialpædagogisk bistand m.v.

Hjælp efter § 85 kan ikke ydes i form af et kontant tilskud til hjælp, som borgeren selv ansætter.

Der er ikke noget til hinder for, at borgere, som modtager hjælp efter servicelovens §§ 95 og 96, samtidig kan modtage hjælp efter servicelovens § 85, herunder eventuelt efter en konkret vurdering optræning i opgaver forbundet med en sådan ordning.

Eget valg af hjælpere – servicelovens § 94

119. En borger, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 83, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunalbestyrelsen, som herefter skal indgå kontrakt med personen om omfang og indhold af opgaverne m.v. Servicelovens § 94 er nærmere beskrevet i vejledning om hjælp og støtte efter serviceloven.

Servicelovens § 94 kan være et alternativ til borgere, som ikke har et helt så omfattende behov for hjælp, som er forudsat for personkredsen for servicelovens § 95, stk. 2, § 95, stk. 3 eller § 96. Servicelovens § 94 kan samtidig være et alternativ, når den borger, der har behov for hjælp, ikke kan varetage de opgaver, der er forbundet med at være daglig leder for hjælperne.

Ledsageordning – servicelovens § 97

120. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til borgere under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Hvis borgeren er visiteret til ledsagelse ved det fyldte 67. år, bevares retten til ledsagelse også efter det 67. år. Reglerne om servicelovens § 97 om ledsagelse er nærmere beskrevet i vejledning om ledsageordning, kontaktperson til døvblinde, funktionsevnemetoden, beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud.

Ledsagelse kan ydes i form af et kontant tilskud til en ledsager, som den pågældende selv antager.

Ledsagelse kan ydes til borgere, der modtager tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95. Borgere, der modtager BPA efter servicelovens § 96, forudsættes at få hele behovet for ledsagelse udmålt efter denne bestemmelse.

Merudgiftsydelse – servicelovens § 100

121. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til borgere mellem 18 og 65 år med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har opsat udbetalingen af folkepension efter § 15 a i lov om social pension. Reglerne om servicelovens § 100 om merudgifter er nærmere beskrevet i vejledning om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse.

Borgere, der modtager pension efter § 14 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., er ikke berettiget til merudgiftsydelse, med mindre de samtidig er bevilget kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95 eller en BPA-ordning efter servicelovens § 96.

Det er en betingelse, at merudgiften er en følge af den nedsatte funktionsevne, og at merudgiften ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i serviceloven eller efter anden lovgivning.

Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, at udgifter til håndsrækninger til f.eks. havearbejde, malerarbejde og andre større vedligeholdelsesarbejder ikke er omfattet af reglerne om udmåling af tilskud efter servicelovens § 96. I det omfang, borgeren er omfattet af personkredsen for reglerne om

merudgiftsydelse, vil udgiften hertil derfor efter en konkret vurdering kunne ydes efter servicelovens § 100.

Ankestyrelsens principafgørelse C-9-07:

En stærkt handicappet mand, der havde fået bevilget en hjælpeordning efter serviceloven, havde ansat en hjælper ca. 1/2 år efter bevillingen. Han havde søgt om hjælp til dækning af udgifter til både mindre og større håndsregninger i denne periode efter servicelovens merudgiftsbestemmelse, ligesom han forud for bevillingen af hjælpeordningen havde søgt om hjælp til håndsregninger efter merudgiftsbestemmelsen.

Mandens hjælpeordning fandtes alene at dække mindre håndsregninger såsom praktisk hjælp til almindelig rengøring, hjælp til indkøb og indpakning af gaver, hjælp til ledsagelse m.v. Derimod fandtes ordningen ikke at omfatte større håndsregninger som snerydning, havearbejde, malerarbejde, vinduespudding m.v.

Der var ikke hjemmel i servicelovens bestemmelse om hjælpeordning eller i bestemmelsen om merudgiftsydelse til at afholde udgifter til håndsregninger omfattet af hjælpeordningen i perioden fra bevilling af hjælpeordning til dens iværksættelse.

De udgifter til håndsregninger, der ikke var omfattet af hjælpeordningen, kunne dækkes efter servicelovens merudgiftsbestemmelse, hvis betingelserne i øvrigt var opfyldt. Hjælpen skulle i så fald ydes med tilbagevirkende kraft fra ansøgningstidspunktet.

I forhold til reglerne om dækning af borgerens andre omkostninger, der følger af at have hjælpere i og udenfor hjemmet, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 10, skal kommunalbestyrelsen være opmærksom på forholdet til merudgiftsreglerne i servicelovens § 100. Efter udmålingsbekendtgørelsens § 10 dækkes de direkte og indirekte omkostninger, der følger af at have hjælpere i hjemmet. Det kan f.eks. omfatte ekstraudgifter til el, vand og varme til hjælperne, ekstra entré- eller befordringsudgifter, udgifter til annoncering m.v.

Udmålingsbekendtgørelsens § 10 omfatter dog ikke udgifter til flytning m.v., der er en følge af funktionsnedsættelse, herunder ekstraudgifter til husleje, lån m.v. ved flytning som følge af funktionsnedsættelsen. Disse udgifter forudsættes som hidtil dækket efter servicelovens § 100, for borgere omfattet af personkredsen for denne ydelse, eller servicelovens § 116.

Udgifter til lovpligtige og andre nødvendige forsikringer af hjælperne dækkes efter udmålingsbekendtgørelsens § 6.

Boligindretning/boligskift

122. Efter servicelovens § 116 skal kommunalbestyrelsen yde hjælp til indretning af bolig til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når denne indretning er nødvendig for at gøre boligen bedre egnet som opholdssted for den pågældende. Boligindretning kan f.eks. være, at der fjernes dørtrin, opsættes rampe eller lift eller en ændring af badeværelse.

I ganske særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen desuden yde hjælp til dækning af udgifter til anskaffelse af en anden bolig, hvis der ikke kan anvises en anden bolig, som dækker borgerens behov. Servicelovens § 116 er nærmere beskrevet i vejledning om støtte til boligindretning og boligskift.

Pasning af nærtstående – servicelovens § 118

123. Kommunalbestyrelsen kan ansætte en person til pasning i hjemmet af en nærtstående med betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse og herunder uhelbredelig lidelse. Der er knyttet en række betingelser til ordningen. § 118 er nærmere beskrevet i vejledning om socialpædagogisk bistand, støtte- og kontaktpersoner, behandling og pasning af nærtstående efter reglerne i serviceloven.

Reglerne om pasning af nærtstående kan være et alternativ til reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA efter servicelovens §§ 95 og 96, f.eks. når det ikke er afklaret, om der vil være et varigt hjælpebehov, eller når en pårørende ønsker at afklare, om han eller hun har lyst til at påtage sig pasningsopgaven på længere sigt.

Handleplaner – servicelovens § 141

124. Kommunalbestyrelsen skal som led i indsatsen til borgere under 65 år med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med alvorlige sociale problemer m.fl. tilbyde at udarbejde en handleplan for indsatsen. Ved vurderingen skal der tages hensyn til borgerens ønske om en handleplan samt karakteren og omfanget af indsatsen.

Formålet med handleplanen er at tydeliggøre målet med indsatsen, at sikre en sammenhængende og helhedsorienteret indsats og at tydeliggøre forpligtelsen for alle involverede personer, instanser og forvaltningsgrene. Samtidig bidrager udarbejdelse af en handleplan til at styrke borgerens indflydelse.

I forbindelse med standsning af en ordning efter servicelovens §§ 95 eller 96 skal der udarbejdes en handleplan, der beskriver formålet med den fremtidige indsats. Udarbejdelsen af en handleplan kan i det konkrete tilfælde være garantiforskrift for borgeren. En manglende handleplan kan medføre, at kommunalbestyrelsens afgørelse må anses for ugyldig.

Ankestyrelsens principafgørelse C-29-06:

En funktionsevnevurdering foretaget i forbindelse med en ansøgning om personlig og praktisk hjælp til en person med betydelig nedsat funktionsevne, opfyldte ikke kravene til den handleplan, der skulle udarbejdes forud for afgørelsen.

Den manglende handleplan var så væsentlig en fejl, at afgørelsen om personlig og praktisk hjælp var ugyldig. Det kunne ikke afkræftes, at manglen havde påvirket afgørelsens resultat.

Ankestyrelsens principafgørelse C-12-05:

Udarbejdelse af en handleplan for den fremtidige indsats var en garantiforskrift. Manglende udarbejdelse heraf i forbindelse med en kommunes standsning af tilskud til en hjælpeordning var derfor kritisabelt.

Tilsidesættelsen havde dog konkret ikke haft så væsentlig betydning for indholdet i kommunens afgørelse, at den blev ugyldig.

Ved denne vurdering lagde Ankestyrelsen vægt på, at det måtte anses for åbenbart, at de materielle betingelser for at kunne modtage tilskud til den hidtidige hjælpeordning ikke længere var opfyldt på afgørelsestidspunktet.

Udarbejdelse af en handleplan kan i særlig grad være relevant at tilbyde borgere, der modtager hjælp efter § 95 i sammenhæng med andre ydelser i serviceloven for at sikre sammenhæng i ydelserne, eller ved

ophør af en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, hvor der herved kan sikres, at der tages hånd om borgerens behov for hjælp.

Reglerne om handleplaner i servicelovens § 141 er nærmere beskrevet i vejledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven.

Kapitel 17

Arbejdsmiljøloven

125. Efter arbejdsmiljøloven har arbejdsgiveren pligt til at sørge for, at arbejdsmiljøet er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Denne pligt gælder også, når arbejdet udføres i private hjem.

Ethvert arbejde for en arbejdsgiver er omfattet af arbejdsmiljøloven, medmindre der i loven er gjort udtrykkelige undtagelser.

Når man skal vurdere, om der er tale om arbejde for en arbejdsgiver, skal man ud over at vurderer om det ligner almindelig arbejde også lægge vægt på følgende:

1. om personerne er underlagt instruktion og kontrol under deres arbejde
2. om personerne har pligt til at stille deres personlige arbejdskraft til rådighed
3. om arbejdsgiveren stiller arbejdsrum, maskiner, redskaber, materialer eller andre nødvendige hjælpemidler til rådighed for arbejdets udførelse
4. om arbejdsgiveren bærer risikoen for arbejdsresultatet
5. om personerne får udbetalt løn eller andet vederlag for det udførte arbejde

Hvis borgeren selv er arbejdsgiver for sine hjælpere, kan arbejdsmiljøforpligtelsen have forskelligt omfang afhængigt af det arbejde, som udføres.

Hvor der er tale om arbejde, der normalt udføres i arbejdsgiverens private husholdning, f.eks. rengøring, madlavning og snerydning er dette arbejde omfattet af arbejdsmiljølovens udvidede område, jf. arbejdsmiljølovens § 2, stk. 3. Det vil sige, at alene arbejdsmiljølovens bestemmelser vedrørende arbejdets udførelse, tekniske hjælpemidler m.v. gælder for dette arbejde.

Hvor arbejdet som led i ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA er af mere medicinsk eller professionelt plejende karakter, herunder injektionsgivning, overvågning og hjælp til bad med brug af lift m.v. i arbejdsgiverens private hjem er der ikke tale om arbejde, der normalt udføres i den private husholdning. Her er der tale om arbejde for en arbejdsgiver og dette arbejde er omfattet af hele arbejdsmiljøloven.

I disse tilfælde skal arbejdsgiveren/borgeren sørge for at:

- arbejdet er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt,
- udarbejde en arbejdspladsvurdering,
- leve op til regler om arbejdsmiljøorganisation,
- overholde reglerne om hviletid og fridøgn
- overholde regler om arbejdsstedets indretning.

Når tilskuddet er overført til en forening eller virksomhed, er foreningen/virksomheden som arbejdsgivere efter arbejdsmiljøloven altid ansvarlige for overholdelse af hele loven, det vil sige f.eks. også reglerne om hvileperiode og fridøgn, arbejdsstedets indretning, arbejdets udførelse, arbejdspladsvurdering og arbejdsmiljøorganisation.

En forening eller virksomhed som tilskuddet er overført til kan ikke aftale sig ud af ansvaret efter arbejdsmiljøloven, selv om det er borgeren, der er arbejdsleder og tilrettelægger det daglige arbejde for hjælperne.

Efter arbejdsmiljøloven defineres en arbejdsleder som en ansat, hvis arbejde udelukkende eller i det væsentlige består i på arbejdsgiverens vegne at lede eller føre tilsyn med arbejdet i en virksomhed eller i en del af virksomheden.

Arbejdslederen skal medvirke til, at arbejdsmiljøet er fuldt forsvarligt, herunder påse, dvs. holde øje med og sørge for, at sikkerhedsforanstaltninger virker efter deres hensigt.

Hvor arbejdet er af mere medicinsk eller professionelt plejende karakter, herunder injektionsgivning, overvågning og hjælp til bad med brug af lift, er der ikke tale om arbejde, der normalt udføres i arbejdsgivers private husholdning.

I disse tilfælde vil arbejdet være omfattet af hele arbejdsmiljøloven, herunder f.eks. også pligten for arbejdsgiveren til at udarbejde APV, reglerne om f.eks. arbejdstid og arbejdsstedets indretning. Det samme gælder, hvis kommunen har involveret sig så meget i tilrettelæggelse, instruktion og tilsyn, at arbejdsgiveransvaret påhviler kommunen i stedet for borgeren.

Hvis tilskuddet er overført til en forening eller virksomhed, er disse som arbejdsgivere ansvarlige for overholdelse af hele loven, det vil sige f.eks. også reglerne om hviletid, arbejdsstedets indretning, arbejdspladsvurdering og sikkerhedsorganisation. Hvis den handicappede som arbejdsleder derimod tilrettelægger hjælpernes arbejde og har den reelle indflydelse på hjælpernes arbejdsmiljøforhold, herunder udøver instruktionsbeføjelsen, så kan arbejdsgiveransvaret efter arbejdsmiljøloven efter en konkret vurdering fortsat påhvile borgeren, uanset om tilskuddet er overført til en forening eller virksomhed.

126. Det er efter lov om arbejdsmiljø arbejdsgiveren, der skal vurdere, om forholdene i det enkelte tilfælde er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige. Ændringer skal ses i sammenhæng med borgerens situation og behov, og der kan evt. være behov for at inddrage særlige fagpersoner. Hvis det ikke er muligt eller rimeligt at gøre indretningen af arbejdsstedet forsvarlig, skal arbejdsgiveren træffe andre forholdsregler, så arbejdet kan udføres på forsvarlig måde. Spørgsmål må løses i hvert enkelt tilfælde ud fra en konkret afvejning af de hensyn, der ligger bag lovgivningen på disse to områder.

127. Når en borger skal forflyttes og plejes, skal dette foregå på en for hjælperen forsvarlig måde. Arbejdet skal kunne udføres på en måde, så der kan arbejdes i hensigtsmæssige arbejdsstillinger, og uden, at der foretages tunge forflytninger eller anden manuel håndtering, der indebærer risiko for helbredsskade.

En del fysiske arbejdsmiljøproblemer kan afhjælpes ved, at boligen indrettes hensigtsmæssigt, f.eks. således at det bliver muligt at anvende tekniske hjælpemidler.

Vurdering af, hvornår der skal bruges tekniske hjælpemidler, kan foretages ud fra Arbejdstilsynets At-vejledninger D. 3.3. Forflytning, løft og anden manuel håndtering af personer og D. 3.1. Løft, træk og skub.

Der kan i nogle situationer også være behov for at ændre tilrettelæggelsen af arbejdet, f.eks. således at der er to personer til at udføre arbejdet.

Særligt i forhold til arbejdstidsregler for servicelovens § 95, stk. 3

128. Efter servicelovens § 95, stk. 3, i det omfang den nærtstående selv varetager plejeopgaverne, vil denne person ikke være omfattet af EU reglerne om maksimal arbejdstid (arbejdstidsdirektivet), idet han eller hun ikke er arbejdstager efter Beskæftigelsesministeriets definition. Se imidlertid vejledningens

punkter 17 og 18 for en omtale af den øvre ugentlige arbejdstid på 48 timer for den nærtstående i disse ordninger.

Arbejds miljølovens hviletidsregler

129. Hovedreglen i arbejds miljøloven er, at arbejdstiden skal tilrettelægges således, at den ansatte får en hvileperiode på mindst 11 sammenhængende timer inden for hver periode på 24 timer.

Inden for hver periode på syv døgn skal de ansatte have et ugentlig fridøgn, der skal ligge i umiddelbart tilslutning til en daglig hvileperiode.

Hvis en handicaphjælper ikke står til rådighed på arbejdsstedet f.eks. hvis handicaphjælperen er med på ferie og selv kan disponere over 11 sammenhængende timer, vil 11-timers-reglen være opfyldt.

Der er bestemmelser i arbejds miljølovgivningen, der giver arbejdsmarkedets parter mulighed for at indgå aftaler om bl.a. døgnvagter. En sådan aftale er kun gyldig, hvis den er godkendt af direktøren for Arbejdstilsynet.

Kapitel 18

Andre forhold vedrørende arbejds miljø

Arbejdsredskaber

130. For at understøtte, at ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96 foregår i overensstemmelse med f.eks. arbejds miljøreglerne, kan det være hensigtsmæssigt eller nødvendigt, at hjælperne anvender arbejdsredskaber i forbindelse med arbejdet.

Det er vigtigt, at der skelnes mellem personlige hjælpemidler, der er tilvejebragt af hensyn til den borger, der har brug for hjælp og arbejdsredskaber, der er tilvejebragt af hensyn til personalets arbejdsforhold. I nogle situationer vil hjælpemidler, som gør borgeren mere selvhjulpne, dog også kunne fungere som arbejdsredskaber for hjælperne. Det er derfor nødvendigt, at der ses samlet på forholdene hos borgeren.

Det vil som udgangspunkt være arbejdsgiverens ansvar at tilvejebringe de nødvendige arbejdsredskaber, der anvendes i hjemmet. Udgiften hertil skal derfor indregnes i tilskuddet til ansættelse af hjælpere eller BPA, jf. udmålingsbekendtgørelsens § 7.

131. Arbejds miljørelaterede redskaber/hjælpemidler vil ofte være møbler, lifte eller installationer, der er mere eller mindre stationære, som skal være fast til stede hos borgeren. Dette gælder også, når borgeren vælger at overføre sit tilskud til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed.

Af hensyn til borgeren kan det derfor være hensigtsmæssigt, at redskaberne ejes og installeres af en central instans, der tilbyder at udleje eller lease redskaberne til den nærtstående, forening eller virksomhed. Hermed skabes der mulighed for at begrænse de gener, modtageren vil opleve, ved at hjælpemidlerne/redskaberne skal udskiftes, hvis brugeren vælger at skifte leverandør, eller hvis borgerens tilstand ændrer sig.

Hjælpemidler

132. I modsætning til arbejds miljørelaterede hjælpemidler, som arbejdsgiveren har ansvaret for, vil det være kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for at fremskaffe og finansiere personlige hjælpemidler til modtagerne, jf. servicelovens § 112.

Arbejdspladsvurdering (APV)

133. En arbejdsgiver har efter arbejdsmiljøloven pligt til at udarbejde en APV, med mindre der er tale om arbejde i arbejdsgivers private husholdning, jf. arbejdsmiljølovens § 2, stk. 2, nr. 1. Det betyder, at arbejdsgiveren skal sørge for, at der udarbejdes en skriftlig APV af sikkerheds- og sundhedsforholdene på arbejdspladsen under hensyntagen til arbejdets art, de arbejdsmetoder og arbejdsprocesser, der anvendes.

Arbejdspladsvurderingen skal være skriftlig, men metoderne til kortlægningen er frie.

Arbejdspladsvurderingen skal være tilgængelig for alle i arbejdsområdet. Medarbejderne og/eller sikkerhedsorganisationen skal medvirke. Det skal angives, hvem der har ansvaret for opfølgningen.

Samarbejdet om sikkerhed og sundhed - Arbejdsmiljøorganisation (AMO)

134. Efter arbejdsmiljøloven skal arbejdsgiveren og de ansatte samarbejde om arbejdsmiljø. I det daglige foregår samarbejdet ved løbende direkte kontakt og dialog mellem arbejdsgiveren, de ansatte og eventuelle arbejdsledere. Det betyder, at arbejdsgiveren løbende skal sørge for, at de ansatte kan komme med forslag til arbejdsmiljøet, og at de får alle nødvendige oplysninger, som har betydning for sikkerhed og sundhed.

Arbejdsgiveren skal desuden sørge for, at de ansatte bliver hørt, når ny teknologi bliver planlagt og indført, herunder om konsekvenser for sikkerhed og sundhed ved valg af udstyr, personlige værnemidler og tekniske hjælpemidler m.v.

Arbejdsgiveren skal derudover sørge for, at der én gang om året holdes en arbejdsmiljødrøftelse. Formålet med drøftelsen er at tilrettelægge samarbejdet og arbejdsmiljøarbejdet bedst muligt, dvs. drøfte, hvordan det står til med arbejdsmiljøet, og hvilke udfordringer arbejdsgiveren og ansatte står over for.

Hvis der er ti eller flere ansatte skal samarbejdet foregå i en arbejdsmiljøorganisation (AMO).

Når man skal opgøre antallet af ansatte, skal alle, der ikke er arbejdsledere, medregnes. Regler om arbejdsmiljø og arbejdsmiljøorganisation m.v. er nærmere beskrevet i Arbejdstilsynets regler. Læs mere på Arbejdstilsynets hjemmeside under temaet om AMO (www.at.dk/amo).

Branchefællesskab for arbejdsmiljø

135. Branchefællesskabet for Velfærd og Offentlig administration (BFA Velfærd og Offentlig administration) har erstattet flere af de tidligere branchearbejdsmiljøråd (BAR), blandt andet BAR Social og Sundhed (SOSU). BFA Velfærd og Offentlig administration er oprettet i henhold til lov om arbejdsmiljø med henblik på, at arbejdsgivere og arbejdstagere samarbejder om initiativer og bistår arbejdspladserne til at skabe et bedre arbejdsmiljø både fysisk og psykisk. BFA'et udvikler branchenære og tværgående aktiviteter og udarbejder informations- og vejledningsmateriale.

Kapitel 19

Forhold til pensionslovgivning

Reglerne om bistands- og plejetillæg

136. Efter § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. kan der ydes bistands- eller plejetillæg. Reglerne omfatter borgere, der er tilkendt førtidspension efter de før 1. januar 2003 gældende regler og borgere, der er tilkendt invaliditetsydelse efter de før 1. januar 2003 gældende regler.

For at tilkende bistands- eller plejetillæg skal der foreligge et behov for personlig bistand af andre eller et behov for vedvarende pleje eller tilsyn. Tillægget skal dække udgifter, som normalt er forbundet med den fornødne personlige bistand. Der kræves ikke dokumentation for, at der foreligger udgifter.

Vedvarende bistands- og plejebehov hos borgere, som er tilkendt førtidspension, skal som udgangspunkt dækkes efter pensionsloven. Kontante ydelser til dækning af plejebehov efter serviceloven er subsidiære i forhold til ydelser efter pensionsloven.

Tillægget bevares ved overgangen til folkepension, jf. § 36 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Bistandstillæg

137. Bistandstillæg kan tilkendes, når funktionsnedsættelsen bevirker, at ansøgeren stadig må have personlig bistand af andre, eller når funktionsnedsættelsen består i blindhed eller stærkt svagsynethed. Det behov, som bistandstillægget er beregnet til at dække, er bistand til personlige fornødenheder, som f.eks. hjælp til personlig hygiejne, bistand i forbindelse med måltider, af- og påklædning og toiletbesøg.

Plejetillæg

138. Plejetillæg kan tilkendes, når funktionsnedsættelsen bevirker, at ansøgeren må have vedvarende pleje eller tilsyn, som nødvendiggør andres stadige nærværelse.

Forholdet mellem udmåling til kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA og bistands- og plejetillæg

139. Da ordningerne med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og BPA også kan gives til modtagere af førtidspension, må det ved fastsættelse af hjælpen i hvert enkelt tilfælde vurderes, i hvilket omfang et tilkendt bistands- eller plejetillæg skal indgå ved udmåling af hjælpen, jf. omtalen andetsteds i denne vejledning.

Bistands- og plejebehov skal som udgangspunkt dækkes efter pensionslovgivningen. Kontantydelse efter serviceloven er subsidiære i forhold til ydelser efter pensionsloven. Kommunen skal derfor vurdere, om der kan tages hensyn til det tilkendte pleje- eller bistandstillæg ved beregningen af det beløb, der udbetales til ansættelse af hjælpere eller BPA, således at det samme behov ikke bliver dækket to gange.

Størrelsen af fradraget skal altid beregnes ud fra en konkret vurdering, og afhænger af, hvilke behov den pågældende forudsættes at skulle dække med pleje- eller bistandstillægget uden for ordningen efter servicelovens §§ 95 eller 96. I enkelte tilfælde skal der ikke ske reduktion i tilskuddet til ansættelse af hjælpere eller BPA på grund af pleje- eller bistandstillægget. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der er behov for at dække mange vanskeligt definerbare småfunktioner ved siden af ordningen. Der kan henvises til Ankestyrelsens principafgørelser, P-28-03, P-21-05, P-27-03 og 69-09 og 74-09. Se resumé af sagerne under pkt. 37.

Reglerne om bistands- og plejetillæg er nærmere beskrevet i Vejledning om førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Kapitel 20

Anden lovgivning under Beskæftigelsesministeriet

Personlig assistance

140. Borgere, som har arbejde, kan, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt, have BPA-ordning efter servicelovens § 96 til at dække pleje-, overvågnings- og ledsagebehovet også i arbejdstiden under forudsætning af, at hjælperne kun dækker de nævnte funktioner. Der kan efter § 96 ikke ydes hjælp til at varetage arbejdsfunktioner.

141. Efter Beskæftigelsesministeriets lov om kompensation til handicappede i erhverv m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 727 af 7. juli 2009 med senere ændringer (herefter kompensationsloven), kan der ydes personlig assistance til ledige, lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende, der på grund af en betydelig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig personlig bistand.

Det er også i visse tilfælde muligt efter kompensationsloven at få tilskud til personlig assistance under efter- og videreuddannelse. Vejledning fås hos det stedlige jobcenter.

Der er ikke noget til hinder for, at udgifterne deles i de tilfælde, hvor behovet for personlig hjælp efter servicelovens § 96 og behovet for personlig assistance ved udførelsen af praktiske arbejdsfunktioner efter Beskæftigelsesministeriets regler overlapper hinanden, når hjælpen kan ydes af én person.

Det er også muligt at få tilskud til personlig assistance efter § 76, stk. 4, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats til borgere, jf. lovbekendtgørelse nr. 145 af 3. februar 2017, der deltager i tilbud efter kapitel 10 – 12, og som er omfattet af lovens § 2, nr. 4, 11 og 14, og dermed er i revalidering, ressourceforløb eller i et jobafklaringsforløb.

Det er en betingelse for, at der kan gives tilskud til personlig assistance, at assistancen er en nødvendig følge af et tilbud om vejledning og opkvalificering eller af en nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, jf. § 77, stk. 3, i lov om en aktiv beskæftigelsespolitik.

Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet

142. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på reglerne i lov om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1001 af 24. august 2017, i forbindelse med vejledning af borgeren, f.eks. i forbindelse med igangsættelse af nye ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA.

Da ansættelsesforholdet for hjælpere i disse ordninger adskiller sig væsentligt fra gængse ansættelser på grund af opgavernes art, er der den 13. oktober 2005 givet dispensation til, at borgere, der modtager hjælp efter servicelovens § 96, har ret til at lægge vægt på ansøgerens alder, således at personen kan søge efter hjælpere, der aldersmæssigt svarer til vedkommende selv. Den 29. oktober 2012 er der endvidere givet dispensation til, at det ved stillingsopslag til hjælpere i ordninger efter servicelovens §§ 95 og 96 kan angives, at der til ansættelse søges eller foretrækkes personer af et bestemt køn.

Sygedagpenge

143. Som arbejdsgiver er man forpligtet til at udbetale sygedagpenge til den ansatte i de første 30 dage af sygefraværet, medmindre lønmodtageren efter overenskomsten er berettiget til løn under sygdommen. For at man som arbejdsgiver er forpligtet til at udbetale sygedagpenge i denne periode, skal lønmodtageren have været ansat hos arbejdsgiveren i de seneste 8 uger før sygefraværet og i denne periode have været beskæftiget i mindst 74 timer (beskæftigelseskravet i forhold til arbejdsgiveren). Efter arbejdsgiverperioden modtager den sygemeldte lønmodtager sygedagpenge fra kommunen, hvis beskæftigelseskravet i forhold til kommunen er opfyldt.

Der henvises til lov om sygedagpenge, jf. lovbekendtgørelse nr. 826 af 23. juni 2017.

Barselsdagpenge

144. Lønmodtageren er berettiget til barselsdagpenge, hvis beskæftigelseskravet efter barselsloven er opfyldt, på det tidspunkt, hvor den pågældende går fra på barsel.

Boligstøttere reglerne

145. Det følger af boligstøttere reglerne, at arealgrænsen efter § 12, stk. 2 (65 m² bruttoetageareal), forøges med 10 m² bruttoetageareal, såfremt nogen af husstandsmedlemmerne er stærkt bevægelseshæmmede, og boligen er egnet herfor. For hver af de øvrige personer i husstanden medregnes m²-udgiften for 20 m² på samme måde som for husstande uden stærkt bevægelseshæmmede personer.

Det er ikke en betingelse for at forøge arealgrænsen, at boligen er specielt indrettet med henblik på bevægelseshæmmede, blot den er egnet. Der stilles heller ikke krav om, at boligudgiften skal være specielt høj, for at bestemmelsen kan bringes i anvendelse. Der kan ikke gives en udtømmende opregning af, hvilke indretningsmæssige foranstaltninger der skal være til stede, for at de særlige regler om bevægelseshæmmede finder anvendelse. Afgørelsen heraf må bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Ved bedømmelsen af, om en borger kan anses for at være bevægelseshæmmet i lovens forstand, skal der typisk lægges vægt på, om den pågældende har en funktionsnedsættelse af motorisk art, som medfører, at den pågældende kun vanskeligt kan bevæge sig uden hjælpemidler som kørestol eller lignende og derfor kan have behov for en større bolig. En borger, der kan bevæge sig uden hjælpemidler, som f.eks. en blind, vil således typisk ikke have behov for en sådan særlig indretning af boligen. Som et eksempel på et hjælpemiddel, der på linie med kørestol kan berettige til en forøget boligstøtte efter reglerne for stærkt bevægelseshæmmede, kan nævnes personløft/lift til brug i f.eks. badeværelset. En borger, der alene benytter rollator som hjælpemiddel, vil som udgangspunkt ikke kunne betragtes som stærkt bevægelseshæmmet.

Afgørelsen af, om en borger kan betragtes som stærkt bevægelseshæmmet efter boligstøtteloven, må imidlertid bero på en konkret, individuel vurdering i det enkelte tilfælde, hvor ikke alene den faktiske brug af et hjælpemiddel er afgørende, men hvor der lægges vægt på en helhedsvurdering af ansøgerens fysiske tilstand og behov for hjælpemidler til at komme omkring i boligen.

Boligstøtte til modtagere af døgnhjælp efter § 96 i lov om social service

146. Er et husstandsmedlem tilkendt døgnhjælp efter § 96 i lov om social service, forøges det medregnede bruttoetageareal fra 1. januar 2000 med 10 m².

For svært bevægelseshæmmede, der har fået bevilliget døgnhjælp, vil arealgrænsen herefter udgøre 85 m². For modtagere af døgnhjælp, der ikke er svært bevægelseshæmmede, udgør arealgrænsen 75 m².

Ved vurderingen af, om en tilbudt hjælp er døgnhjælp, kan der henvises til omtalen andetsteds i denne vejledning af udmåling af hjælpen. Det fremgår heraf, at døgnhjælp kan omfatte flere eller færre timer end 24 timer pr. døgn.

Der er ikke noget til hinder for, at den pågældende får udmålt et mindre antal timer, hvis han/hun ønsker det. Det kan f.eks. være på grund af et ønske om at være alene nogle timer, eller fordi en pårørende f.eks. kan og vil påtage sig hjælpefunktionerne i nogle timer.

Om modtagere af døgnhjælp kan frasige sig hjælp i et større antal timer af døgnet og alligevel være at betragte som døgnhjælpsmodtagere, vil bero på en konkret vurdering af den enkelte borgers behov, og om det er en forudsætning, at hjælperen skal kunne overnatte eller opholde sig i boligen om natten.

Medhjælperloven

147. Lov om visse arbejdsforhold i landbruget m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 712 af 20. august 2002 (herefter medhjælperloven), kan finde anvendelse i forbindelse med ordninger med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA. Loven omfatter primært ufaglært arbejdskraft, der f.eks. udfører husligt arbejde i hjemmet, og som får kost eller både kost og logi som en del af lønnen. Ved husligt arbejde er der hovedsageligt tale om rengøring, køkkenarbejde, børnepasning m.v. Loven har til formål at beskytte og sikre den omfattede lønmodtagergruppe en række minimumsrettigheder i ansættelsesforholdet. Loven indeholder f.eks. regler om ansættelsesforholdets varighed, kost og logi, ferie, sygdom og tilskadekomst samt regler om ophør af arbejdsforholdet.

Hjælpere og arbejdsgiveren kan skriftligt aftale, at loven ikke finder anvendelse, så længe loven ikke fraviges til ugunst for lønmodtageren.

Virksomhedsoverdragelsesloven

148. Kendskab til lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 710 af 20. august 2002 med senere ændringer (herefter virksomhedsoverdragelsesloven), vil alene være af relevans for borgere, der har haft arbejdsgiveransvaret i en ordning med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere eller BPA, men på et tidspunkt ønsker at indgå aftale med en nærtstående eller en af socialtilsynet godkendt forening eller privat virksomhed om, at den nærtstående, foreningen eller den private virksomhed modtager tilskuddet og overtager arbejdsgiveransvaret. I så fald er der i særlig grad grund til at være opmærksom på virksomhedsoverdragelseslovens § 5 vedrørende overdragerens pligt til at give underretning om overdragelsen.

Kapitel 21

Sundheds- og Ældreministeriet

Respirationshjælp

149. Reglerne om fælles hjælperordninger til personer med kronisk respirationsinsufficiens er fastsat i Sundheds- og Ældreministeriets bekendtgørelse nr. 987 af 24. august 2015 om fælles hjælperordninger til personer med kronisk respirationsinsufficiens og vejledning nr. 10338 af 24. august 2015 om fælles hjælperordninger til personer med kronisk respirationsinsufficiens.

Kapitel 22

Undervisningsministeriet

Assistance i forbindelse med ungdomsuddannelser m.v. og videregående uddannelse/SPS

150. For elever og studerende med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse kan der søges kompenserende støtte for deres funktionsnedsættelse med specialpædagogisk støtte/bistand i medfør af lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 748 af 16. maj 2015, (herefter SPS-loven) samt bekendtgørelse nr. 1377 af 9. december 2013 om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v.

SPS-loven har til formål at sikre, at studerende med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, der er optaget på en videregående uddannelse, uanset funktionsnedsættelsen kan gennemføre en uddannelse i lighed med andre studerende, jf. § 1, stk. 1. Støtten kan blandt andet gives som personlig assistance, jf. § 3, stk. 1, nr. 3, i bekendtgørelse om socialpædagogisk støtte ved videregående uddannelse.

Bekendtgørelse om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v giver institutioner mulighed for efter ansøgning at få tilskud til specialpædagogisk støtte til elever eller kursister, der som følge af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder har behov for specialpædagogisk bistand for at gennemføre uddannelsen, jf. § 3, stk. 1. Støtten kan blandt andet gives i form af personlig assistance og sekretærhjælp, jf. § 2, stk. 2, nr. 2.

Disse ordninger (SPS-ordninger) administreres af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Uddannelsessøgende skal altid henvende sig til deres uddannelsesinstitution med henblik på ansøgning om støtte.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vurderer og tildeler støtte efter indstilling fra uddannelsesstedet og varetager kontrakter med leverandører af denne hjælp. Det følger af disse kontrakter, at leverandøren ansætter de hjælpere og sekretærer, der skal yde assistancen, og leverandøren har således arbejdsgiveransvaret for de pågældende hjælpere. Styrelsens leverandører er opmærksomme på, at en bruger af SPS tillige kan være bruger af personlig assistance på andre områder af dagligdagen og forsøger, så vidt det er muligt, at etablere en helhedsorienteret løsning for den enkelte.

Børne- og Socialministeriet, den 12. december 2017

MAI MERCADO

/ Hanne Stig Andersen